vergadering **C97**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand en Dierenwelzijn

van 15 december 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

Vlaams Parlement

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over wachtlijsten bij dierenasielen – 1000 (2021-2022) 3

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over een verbod op het gebruik van lijmvallen ter bestrijding van ongedierte – 982 (2021-2022) 8

VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het gedoogbeleid tegenover anderstalige reclame op bussen en trams van De Lijn in de Vlaamse Rand – 1048 (2021-2022) 12

VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het grote lerarentekort in Brussel – 753 (2021-2022) 17

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het taalcharter van BRUZZ – 895 (2021-2022) 25

VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over wachtlijsten bij dierenasielen – 1000 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Ludwig Vandenhove

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Minister, we hebben in de commissie al meermaals een gedachtewisseling gehad over de problematiek in de asielen. Begin december trokken verschillende asielen opnieuw aan de alarmbel. Ze kampen met een serieus capaciteitsprobleem om huisdieren op te vangen die worden afgestaan. Asielen zitten propvol en hebben een wachtlijst van meerdere maanden voor wie vrijwillig een hond of kat aan hen wil afstaan. Het is wel een heel uitzonderlijke situatie dat wordt gewerkt met wachtlijsten. Asielen getuigen ook dat niet alle eigenaars hier begrip voor kunnen opbrengen en zelfs dreigen met mishandeling of euthanasie.

De dierenasielen zien zelf enkele oorzaken van dit probleem: er worden meer honden afgestaan nu dat mensen opnieuw meer vrijheden krijgen na de lockdowns, er worden meer dieren in beslag genomen en geplaatst in asielen – een problematiek waarover we ook al van gedachten hebben gewisseld – en er zijn minder asielen dan vroeger.

Minister, hoe ziet u die situatie rekening houdend met die alarmkreet? Denkt u aan maatregelen op korte of lange termijn?

Over de financiering hebben we ook al meermaals van gedachten gewisseld, maar de asielen blijven signaleren dat die niet volstaat. Men erkent wel de inspanning, maar men geeft aan dat er toch nog een weg te gaan is. Overweegt u de financiering van asielen te wijzigen?

Hebt u meer zicht op dit probleem? Hoeveel dieren werden er het afgelopen jaar vrijwillig afgestaan in vergelijking met de vorige vijf jaren? Hoeveel asielen zijn er de laatste vijf jaar gestopt en hoeveel nieuwe asielen zijn er gestart? Met andere woorden, is er een afname in het aantal asielen of niet? Heeft het puur te maken met een teveel aan dieren die worden afgestaan?

Hoeveel dieren worden er maandelijks in beslag genomen en geplaatst? Hoe verhoudt dat zich tot de vorige vijf jaren?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Deze problematiek verdient ons aller aandacht en daarom vraag ik ook altijd om de vinger aan de pols te houden, niet alleen via mijn administratie maar natuurlijk ook via de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn.

Op 8 december heeft die raad zich nog eens over de problematiek met betrekking tot de asielen gebogen. Zoals u weet, zijn in deze raad, in tegenstelling tot de vroegere federale samenstelling, de dierenasielen sterker vertegenwoordigd. Dat wil zeggen dat er nu vanuit de vijf Vlaamse provincies altijd een vertegenwoordiging is namens de dierenasielen.

Wat de causale relatie betreft met de coronapandemie, blijft het een beetje gissen, ook voor de dierenasielen. Zij kunnen niet bevestigen dat de coronapandemie een rechtstreekse impact heeft gehad op de verhoogde afstand van honden en katten. Wel is het duidelijk dat het bereiken van de puberteit van de honden voor vele

baasjes een jaarlijkse aanleiding is om hun dier af te staan aan het asiel, en dit jaar verschilt daarin niet van de vorige.

Sommige asielen geven aan dat de vertraagde doorlooptijd van vooral honden zorgt voor een langer verblijf, waardoor er vanzelfsprekend minder opvang-capaciteit is en mensen op een wachtlijst terechtkomen voor afstand van hun dier. Deze vertraagde doorlooptijd is in hoofdzaak te wijten aan de gedragstherapie die weinig gesocialiseerde honden moeten ondergaan voor ze ter adoptie kunnen worden aangeboden. Voor katten werd dan weer gesignaleerd dat er minder adoptanten waren. De redenen voor de overbevolking zijn dus niet eenduidig en niet onmiddellijk te herleiden tot de coronapandemie.

De raad heeft zich naar aanleiding daarvan voorgenomen om na te denken over maatregelen of remedies om hieraan tegemoet te komen. Het is duidelijk dat het probleem begint met een ondoordachte aankoop van een huisdier. Het is uitermate belangrijk dat men goed beseft dat de aanschaf van een dier, een levend wezen, gepaard gaat met enkele verantwoordelijkheden. Vandaar dat we de website www.huisdierinfo.be hebben opgericht. Op die website staat voor zowat elke diersoort heel duidelijk op een fiche beschreven welke verantwoordelijkheden gepaard gaan met het in huis halen van die bepaalde diersoort.

De afgelopen dagen zijn we gestart met een socialemediacampagne om mensen erop te wijzen dat ze beter geen dier cadeau geven. En wie voor zichzelf een dier in huis haalt, informeert zich het best goed vooraf. Bezin eer je begint met een dier en bekijk welke verantwoordelijkheden – financiële, maar ook inzake de nodige tijd en ruimte – je moet nemen om een dier een goed bestaan te garanderen.

Zoals ik al aangaf, is de overbevolking niet veroorzaakt door geldproblemen. Ik heb dit jaar voor het eerst voorzien in substantiële en structurele subsidies voor de dierenasielen. De bedragen van die subsidies hangen af van een aantal geobjectiveerde factoren zoals de opvangcapaciteit. Op de verdeelsleutel die ik hiervoor hanteerde, hadden sommige dierenasielen kritiek, maar we moeten daar natuurlijk ergens criteria hanteren. Ik heb die asielen gevraagd om een constructief alternatief voorstel te doen en ben altijd bereid om binnen de bestaande enveloppe de financiering te herzien wanneer blijkt dat er betere en correctere objectieve alternatieven bestaan.

U zegt dat er minder asielen zijn. Er zijn 134 nieuwe asielen bij gekomen terwijl er 92 asielen gestopt zijn. Netto is dat dus een aangroei. Momenteel zijn er 188 erkende dierenasielen. Dat is dus een vrij flinke toename.

De cijfergegevens van het aantal in 2021 afgestane dieren zijn uiteraard nog niet beschikbaar, want het jaar is nog niet voorbij. Maar als we kijken naar de cijfers van 2020 en die vergelijken met het jaar voordien, dan zien we dat er in 2020 minder dieren aan asielen werden afgestaan dan in 2019. 163 dierenasielen rapporteerden in 2020 een instroom van 38.130 dieren in vergelijking met 42.614 dieren in 2019. Dat is dus 10 procent minder. Vergelijkingsmateriaal van de jaren voordien is onvolledig omdat we nog maar net zijn kunnen starten met een objectieve dataset. Voordien werden de data heel disparaat aangeleverd; de dierenasielen waren daartoe ook niet verplicht. Zij hadden wel iets anders te doen dan ons cijfers te bezorgen. Via de Animal Shelter, een beheersysteem, vragen we aan de dierenasielen objectieve data. Dat is een van de voorwaarden voor de subsidiëring van asielen.

Ook de cijfers over de inbeslagnames zijn dit jaar natuurlijk nog maar partieel beschikbaar. Na een inbeslagname heeft de afdeling Dierenwelzijn twee maanden om een bestemmingsbeslissing te nemen. Wanneer de politie dieren in beslag neemt, sturen zij het dossier echter pas door naar Dierenwelzijn wanneer dat volledig is, met andere woorden, wanneer het onderzoek is afgerond en de

betrokkene is verhoord. We zijn nu half december, dus dat wil zeggen dat de cijfers vanaf oktober nog onvolledig zijn. Er is dus wel wat voorzichtigheid geboden.

In 2016 werden 203 dieren per maand in beslag genomen. In 2017 ging het om 253 dieren, in 2018 om 266, in 2019 om 539, in 2020 om 342, en in 2021 voorlopig om een 560-tal. Ook voor dit jaar zijn er opnieuw een aantal pieken. We zien een gestage toename met enkele pieken die afhankelijk zijn van grote inbeslagnames. In 2019 was er een plotse stijging, in 2020 opnieuw een daling. Dat heeft te maken met het feit dat de normale werking van de inspectiedienst door de corona-maatregelen werd verstoord. Maar het volstaat om drie kuddes van een 200-tal schapen en een 100-tal kippen in beslag te nemen om de aantallen te doen kantelen. Maar het is wel onmiskenbaar zo dat er sinds de start in 2014, toen Vlaanderen bevoegd werd, een verdrievoudiging is van de getalsterkte van onze inspectieteams.

Alles kan beter, natuurlijk, maar de reflectie daarvan zien we natuurlijk ook in het cijfermateriaal: meer controles, meer pv's maar dus ook meer inbeslagnames. Het is natuurlijk nog altijd een confronterende vaststelling dat we in een welvarend land als België meer dan driehonderd en in 2021 voorlopig meer dan vijfhonderd dieren per maand in beslag moeten nemen. Onze diensten doen dat heus niet lukraak, want zij moeten met die dieren zelf ook ergens terecht. Dat gebeurt dus enkel wanneer het welzijn en soms zelfs het leven van de betrokken dieren in gevaar is.

Maar ik dank u voor uw aandacht voor deze problematiek. Het belang dat we er zelf aan hechten, wordt nogmaals geïllustreerd door deze cijfers. We moeten dus aan de slag blijven met een kordaat dierenwelzijnsbeleid.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Dank u wel, minister, voor uw antwoord. Bedankt ook om de cijfers te geven over het aantal dierenasielen. Ik had inderdaad gevraagd hoeveel er gestopt zijn en hoeveel er bij gekomen zijn, om te kunnen zien of er een afname was van het aantal dierenasielen. U geeft aan dat er geen afname is maar een nettostijging. Mijn vraag is of er ook een nettostijging is van de capaciteit. We zien namelijk ook – wat op zich een goede zaak is – dat er meer kleine dierenasielen komen met een beperkte opvangcapaciteit, waar men bijvoorbeeld meer werkt met pleeggezinnen. Op momenten van grote inbeslagnames vind je echter niet zomaar snel 100 pleeggezinnen. Mijn vraag is dus wat dit betekent voor de effectieve capaciteit. Ik ben blij dat u aangeeft dat er 134 dierenasielen bij gekomen zijn en 92 gestopt zijn, wat een nettostijging betekent. Maar is er netto ook meer capaciteit, zijn er meer plaatsen? Dat is mijn specifieke bijkomende vraag.

Wat de inbeslagnames betreft, kunt u – en dat is wel interessant, en daarvoor dank ik u – aangeven wat het aantal inbeslagnames per trimester is. Dit jaar ligt dat aantal al hoger dan in de voorgaande jaren. Wat het aantal afgestane dieren betreft, is het moeilijk om de vergelijking te maken met 2019, toen er nog geen covid was, en met 2020, toen covid begonnen was. We hebben toen in deze commissie gedachtewisselingen gevoerd waarbij we ervoor ijverden om mensen heel goed te sensibiliseren, omdat dat een periode was waarin mensen eenzaam zijn en al snel een huisdier in huis nemen, terwijl dat iets voor het leven is. Eigenlijk zal er pas een echte vergelijking gemaakt kunnen worden tussen 2021 en 2022, want er zou wel eens een serieus vertragingseffect op kunnen zitten. Er kunnen minder dieren afgestaan zijn in 2020 omdat er net heel veel mensen dieren in huis beginnen te halen zijn, om ze dan misschien een jaar later, toen de lockdown versoepelde, af te staan.

De reden voor deze vraag is de analyse van een dierenasiel in Mechelen, die ik hoorde op de radio. Zij zeggen dat ze dit nog nooit meegemaakt hebben. Voor een

dierenasiel van die omvang, en met die ervaring en professionalisering, is dat toch wel een belangrijke uitspraak. Er zijn ook andere dierenasielen, bijvoorbeeld in Beerse, die zich daarbij aansluiten. Ik begrijp dat het voor het aantal afgestane dieren niet mogelijk is om een overzicht te geven per trimester. Maar eerlijk gezegd houd ik wel mijn hart vast, gezien de signalen uit de sector, voor het jaar 2021.

Ik heb nog enkele meer punctuele vragen. Ik dank u in ieder geval om ook te verwijzen naar de raad voor dierenasielen en het feit dat dat ze openstaan voor een andere constructieve verdeelsleutel. Ik denk dat veel te maken heeft met de aard van het dier. Paarden, honden, katten hebben allemaal andere behoeften. De dagprijs voor een paard is natuurlijk vele malen groter dan voor een kitten. We merken ook dat er, in tegenstelling tot het verleden, heel wat dieren in beslag genomen worden die serieuze kosten met zich meebrengen voor het onderbrengen in asielen. Bij de contacten die ik heb met de dierenasielen, merk ik ook dat de vraag rond de financiële problematiek blijft terugkomen. Ik heb u horen zeggen dat de begrotingsbesprekingen gaande zijn en dat de enveloppe afgesloten is. Heb ik dat goed begrepen? Of hebt u nog een mogelijkheid in het achterhoofd, als de cijfers blijven oplopen, met name die van de inbeslagnames? Is er toch nog een marge om tegemoet te kunnen komen aan het aantal dieren dat nu eenmaal onderdak, eten en verzorging nodig heeft? Dat is nog een specifieke bijkomende vraag.

U hebt ook verwezen naar het belang van de codex. Ik heb zelf een poging gedaan om een voorstel te doen. Ik denk dat dat ongelooflijk belangrijk is. Ik denk dat er een aspect is dat in de regelgeving wat extra aandacht verdient. Er zijn in deze covidperiode – en dat is ook een problematiek waarnaar asielen verwijzen – heel veel mensen die hun dieren afstaan omdat ze in financiële problemen komen en hun geen eten meer kunnen geven. Er zijn een aantal dierenvoedselbanken in ons land. Zij trekken aan de alarmbel omdat zij onvoldoende eten kunnen voorzien voor de vraag die er is. Ik weet niet of u daarmee bezig bent. Het zou interessant zijn om dat te weten.

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Dank u, minister. We zien in de cijfers wel opvallende verschillen. Zo zien we bijvoorbeeld dat er in de provincie West-Vlaanderen 102 honden in asielen zitten en in Vlaams-Brabant maar 23. Dat zijn toch heel grote verschillen tussen de verschillende provincies. Hebt u daar een verklaring voor?

Het is goed dat u een socialemediacampagne gestart bent om mensen te sensibiliseren bij de aankoop van een dier. Als mensen bezinnen vooraleer ze een dier aankopen, kan veel leed voorkomen worden. Maar nu er veel dieren in de asielen zitten, is het misschien wel opportuun om ook hiervoor een sensibiliseringscampagne op poten te zetten, om zo hondenliefhebbers aan te zetten om dieren te adopteren in plaats van dieren aan te kopen, die vaak uit het buitenland worden ingevoerd. Mijn vraag hierbij is de volgende. Bent u ertoe bereid om ook hiervoor een sensibiliseringscampagne op poten te zetten?

– Els Ampe treedt als voorzitter op.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik zal ingaan op enkele elementen.

Wat de capaciteit betreft: vroeger was het niet zo dat de totale capaciteit werd gerapporteerd. Er is dus geen vergelijkingsbasis. Nu wordt dat wel gedaan. Het subsidiesysteem is namelijk net gebaseerd op het rapporteren van de capaciteit.

We hebben daar nu dus wel data van. Maar je kan dus moeilijk correct vergelijken met het verleden.

Wat de impact van corona betreft, is het wat koffiedik kijken. Ik krijg tegengestelde signalen. De ene zegt, ook wel op grond van intuïtie, een grote toename te zien. De andere zegt geen effect te merken. Daar durf ik dus niet zomaar een lijn in te trekken. De cijfers lopen soms wat uiteen.

Wat de financiering betreft, kennen we nu inderdaad voor het eerst een structurele financiering toe aan de asielen. Maar ik zeg ook altijd dat we, wanneer asielen zich in grote nood bevinden en kampen met tijdelijke problemen, altijd bereid zijn om naar een oplossing te zoeken en een helpende hand te bieden.

Wat mensen in financiële nood betreft, ben ik dankbaar voor de caritatieve initiatieven, die trachten mensen in financiële nood die een huisdier hebben, bij te staan. Maar ik moet erkennen dat ik me hoed voor structurele initiatieven van mijn kant uit. Ik wil natuurlijk vooral ook benadrukken dat niet iedereen zomaar recht heeft op een dier. Je moet daarvoor ook financiële en andere verantwoordelijkheden nemen. Dat is ook de kernboodschap van onze campagne op huisdierinfo.be voor mensen die een dier in huis willen halen. Ik geef een klassiek voorbeeld. De aanschafprijs van een paard is vrij laag, maar de kosten zitten vooral in het onderhoud van de dieren. Daar hoed ik me dus een beetje voor.

We plannen ook nog een volgende campagne, waarbij ik vooral wil focussen op het asielaanbod. We zijn erin geslaagd om stelselmatig steeds meer asielen ertoe te bewegen om hun aanbod op een website samen te brengen, namelijk adopteereendier.be. Vervolgens zou ik ook de vraag willen triggeren en mensen die een dier in huis willen halen, ertoe bewegen om, in plaats van onmiddellijk naar een dierenhandelszaak te lopen, eerst eens te gaan kijken naar wat we te bieden hebben in de asielen. Dat zou een reflex moeten zijn. Er worden ongelooflijk veel dieren voor adoptie aangeboden, steeds meer, en zelfs in die mate dat ik me niet kan inbeelden dat je als dierenliefhebber je gading niet vindt bij het aanbod van de asielen, dat ondertussen heel gevarieerd en heel groot geworden is.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoorden. Met betrekking tot capaciteit, hebt u de eerlijkheid om te zeggen dat er niet echt vergeleken kan worden. Ik zal die vraag dan ook niet meer stellen. Het is belangrijk om te blijven werken aan capaciteit op het moment dat de inbeslagnames stijgen. Op zich is dat een goede zaak. Ik wil dat ook nog wel eens benadrukken, want dat toont ook de effectiviteit en het belang van de controles aan.

In uw antwoord heeft één iets mij wel verrast. Ik heb goed genoteerd dat u zegt dat als dierenasielen in grote nood zijn, er tijdelijk een oplossing kan worden gezocht, maar wat zullen we doen als dit structureel een behoorlijk issue blijft? Ik was toch wel verrast op het moment dat u sprak over voedselbanken voor dieren. Ofwel heb ik het verkeerd begrepen, maar ik heb het in elk geval zo geïnterpreteerd dat niet iedereen recht heeft op een dier. Een van de signalen die gegeven worden vanuit de dierenasielen is dat er mensen zijn die door corona in financiële problemen komen en dan hun dier afstaan omdat ze niet meer rondkomen. Dat zijn mensen die voor corona die problemen niet hadden. Ik heb dan liever een beleid dat hen helpt om die periode door te komen met hun huisdier, die dan ook een noodzakelijke trouwe vriend kan zijn, dan een omkering van de situatie. Dus, dat was een beetje een onaangename verrassing. Ik hoop dat ik mij met mijn interpretatie vergis, want armoede is geen keuze en ook mensen in armoede hebben recht op vriendschap en gezelschap.

Wat betreft die voedselbanken: in Diest heeft onze partij vanuit de oppositie het succes verkregen dat er één werd opgericht. Dat is voor heel veel mensen een kwestie om met hun dier op een goede manier een moeilijke periode door te komen. Als het kan voorkomen dat een dier naar een dierenasiel gaat, dan lijkt mij dit een heel goede zaak. Ik wist dus niet goed hoe ik die opmerking moest plaatsen.

Ik denk dat mensen recht hebben op een dier zolang ze dat dier goed verzorgen. Mensen verliezen het recht op een dier op het moment dat ze dat dier beginnen te mishandelen of herhaaldelijk dieren hebben mishandeld of bij wie dieren in beslag zijn genomen. Zo staat het trouwens ook in de Waalse codex en dat vind ik een goed principe. Maar een financiële tegenslag zou niet als gevolg moeten hebben dat men dat recht verliest. We moeten dan ook zoeken hoe we dit kunnen overbruggen, hoe we die armoede structureel kunnen aanpakken want voor mij is armoede nog altijd een onrecht.

Laat ons wat de asielen betreft goed monitoren of de nood structureel dan wel tijdelijk blijft. De signalen die ik krijg vanuit het veld gaan eerder in de richting van het structurele. Ik wil daar toch de aandacht op blijven vestigen en er uw aandacht voor vragen. Als dat dan betekent dat we de enveloppe moeten herbekijken, dan moeten we dat doen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over een verbod op het gebruik van lijmvallen ter bestrijding van ongedierte
– 982 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Els Ampe

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Lijmvallen, een plaatje waar een stevige lijm op zit, is een effectieve manier om ongedierte zoals ratten en muizen te bestrijden. Ze zijn ook vrij te verkrijgen in winkels. De dieren komen vast te zitten in de lijm en bij het controleren van de vallen worden ze verwijderd.

Deze methode om ongedierte te vangen krijgt, volgens ons, terechte kritiek. Een onderzoek van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) stelt vast dat lijmvallen zeer dieronvriendelijk zijn. De onderzoekers concluderen dat dieren die op lijmplaten gevangen worden extreme stress ervaren. Vaak verwonden ze zich of verstikken ze wanneer hun snuit komt vast te zitten. Sommige knaagdieren bijten ook hun eigen ledematen af. De tijd dat dieren vastzitten, leidt tot direct en langdurig leed en trauma, honger en zelfs uitdroging.

Naast het feit dat lijmvallen geen diervriendelijke vallen zijn, klagen andere organisaties ook aan dat dieren zoals roofvogels, vleermuizen of andere kleine zoogdieren vast komen te zitten in de lijm. Daarbij raken ze ernstig gewond of overlijden ze.

De vallen maken dus veel slachtoffers, naast de ongedierteplagen die ze proberen te bestrijden. Omdat de lijmval zo'n dieronvriendelijke vangmethode is, hebben het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en het Waalse Gewest het gebruik van de vallen verboden.

Minister, u kent ongetwijfeld de conclusies van het onderzoek van het INBO over de dieronvriendelijkheid van lijmvallen. Staat u achter deze conclusies? Bent u van plan om zelf iets te ondernemen om ook in Vlaanderen deze lijmvallen te

verbieden, zoals dat nu ook al het geval is in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en het Waalse Gewest?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik dank u voor de aandacht voor een categorie van dieren die anders veel minder aandacht krijgen, maar die nochtans evenveel pijn of lijden kunnen voelen. Als muizen en ratten bijvoorbeeld worden ingezet als proefdier, dan hebben we een uitgebreid arsenaal aan maatregelen en regelgeving, maar als het gaat over muizen en ratten in onze huizen, tuinen en schuren zijn ze eerder vogelvrij.

De maatregelen die genomen worden om de populatie te beheersen – u spreekt over ongedierte, maar wij spreken tegenwoordig eerder van plaagdieren –, zijn in eerste instantie gericht op efficiëntie. Dat wil ook zeggen – eufemistisch gesteld – op het doden van deze dieren. Tot dusver werd met diervriendelijkheid van de gebruikte methode geen rekening gehouden, alleen het resultaat, de efficiëntie telde, de manier waarop men erin slaagde om die dieren te doden.

Daarom heb ik een studie besteld bij het INBO om een analyse te maken van de diervriendelijkheid van de verschillende methodes van plaagdierbestrijding. Destijds hebben we opgetreden toen het ging over het onverdoofd slachten van nutsdieren, van dieren dus die voorbestemd waren om aan hun einde te komen, maar waarbij we gezegd hebben dat we elk dierenleed dat we kunnen vermijden, moeten vermijden. We hebben toen gezorgd voor een heel vooruitstrevende regelgeving met betrekking tot een verbod op onverdoofd slachten. Dat geldt hier evenzeer.

Ik heb het INBO dus gevraagd om een analyse te maken van de diervriendelijkheid van de verschillende methodes van de bestrijding van plaagdieren of wat men ongedierte noemt. Ik ken dus vanzelfsprekend de conclusies van deze studie. Dat de lijmval hieruit als dieronvriendelijk uitkomt, is geen verrassing, want deze methode staat geboekstaafd als dieronvriendelijk. Er is weinig verbeeldingskracht nodig om zich de doodstrijd in te beelden van een dier dat vastgelijmd geraakt.

De studie werpt eveneens een nieuw licht op een andere wellicht veel meer gebruikte methode, namelijk het gebruik van anticoagulantia. Dat zijn bestrijdingsmiddelen die de bloedstolling verhinderen en beletten dat het bloed gaat stollen. De dieren gaan dus bloedingen vertonen die bijvoorbeeld in gewrichten en organen veel pijn veroorzaken. Vele gebruikers dachten voorheen dat het om een cleane en vrij pijnloze dood ging, maar de studie wijst op totaal iets anders.

Alle bevindingen van de studie van het INBO zijn samengebracht in een document met aanbevelingen, enerzijds voor particulieren en professionelen en anderzijds voor lokale besturen, die hierin ook een belangrijke rol vervullen. Voor elk van deze groepen is een 'Gids voor diervriendelijk beheer van ratten en muizen' samengesteld en ter beschikking gesteld. Ik heb die ook op de website van de afdeling Dierenwelzijn laten plaatsen. Deze gids bevat een beslissingsboom die mensen moet helpen bij de aanpak van een vermeend probleem van ratten en muizen. Ik hoop dat de verspreiding van deze gidsen zal bijdragen tot een nieuw inzicht bij de bestrijding tegen of, beter nog, het beheer van deze zoogdieren.

Op regelgevend vlak wil ik het gebruik van lijmvallen inderdaad verbieden. De Dierenwelzijnswet biedt daarvoor vandaag niet de wettelijke basis. Ik zou dat graag ook in de dierenwelzijnscodex inschrijven. Je zit natuurlijk wel met de juridische discussie over de vraag of wij ook bevoegd zijn voor het verbod op de verkoop van bepaalde producten, en niet alleen op het gebruik ervan. Dat is dus nog zijdelings een discussie die we ter zake dienen te voeren. Ik zou dat echter

wel graag integreren in de Vlaamse dierenwelzijnscodex, die we hopelijk volgend jaar zullen kunnen bespreken in deze commissie.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, dank u wel voor uw positieve antwoord. Ik denk dat u het inderdaad in de juiste context plaatst. Het gaat over de situatie waarin alle plaagdieren, zoals u dat noemt, zich bevinden en waarbij al dan niet wordt ingegrepen via de ene of andere methode. In die zin dank ik u voor uw antwoord. Ik wou naar de timing vragen. Als ik het goed begrijp, zou dat binnen een jaar achter de rug moeten zijn, zouden die lijmvallen inderdaad verboden moeten zijn in het kader van de dierenwelzijnscodex. Ik kijk daar dus naar uit en hoop dat men daar zo snel mogelijk toe komt, zodat het verbod effectief wordt.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Minister, dank u wel. U hebt naar plaagdieren verwezen. Uit het onderzoek blijkt ook dat er heel veel onbedoelde slachtoffers zijn. Er zijn de ratten en de muizen et cetera, maar er zijn ook vogels die in die vallen terechtkomen, soms onbedoeld, soms bedoeld. Ik ben er ook dankbaar voor dat u stelt dat we dat in zijn totaliteit moeten bekijken en die dieronvriendelijke producten aan banden moeten leggen in de codex. Wij hebben in ons voorstel van resolutie als voorzet voor die codex ook aangegeven dat er een mogelijkheid is voor het Vlaamse Gewest om dat te kunnen doen. Er bestaat een uitzonderingsprincipe: de bescherming van de openbare zedelijkheid via artikel 36 van het Verdrag betreffende de werking van de EU (VWEU), waarop ook het verbod op zeehondproducten en wilde dieren in circussen gebaseerd is. U zou dat in dezen ook kunnen toepassen. Dat staat in het voorstel van resolutie zoals wij dat hebben voorbereid. Dat maakt het mogelijk voor het Vlaamse Gewest om in te grijpen en die vallen te verbieden. Ik ben ook dankbaar omdat u aangeeft dat de codex er binnen het jaar zal komen. Ik kijk daar in ieder geval naar uit. Het was ook de bedoeling van ons voorstel van resolutie om een en ander te versnellen. Ik hoop dat dat niet eind 2022 is, maar dat we daar begin 2022 mee kunnen starten.

Ik wil ook eventjes wijzen, ook aan de hand van het onderzoek, op een oefening die ondertussen al kan gebeuren qua sensibilisering met betrekking tot mogelijke alternatieven. Vogelbescherming heeft zelf aangegeven dat het niet zo hoeft te zijn, dat het niet alleen maar iets afpakken is, dat men ook op een andere manier overlast kan bestrijden. Dat lijkt me dus een oefening die in afwachting van het verbod wel nog kan worden gedaan. Op welke manier bent u daar eventueel mee bezig?

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Het klopt dat muizen en ratten en zelfs ook vogels regelmatig vast komen te zitten in die lijmvallen en dat die natuurlijk een stressvolle dood ervaren. Minister, ik ben tevreden dat u aangeeft dat u het opnemen van zo'n verbod in de codex wilt bekijken. Collega Vandenhove verwees ook al naar de Brusselse en Waalse buren, die ondertussen zo'n verbod hebben opgenomen. Het probleem blijft dan mogelijk wel dat er een verbod is, maar dat de verkoop van die lijmvallen op dat moment nog niet verboden is, zoals u aangeeft. Ik heb dat eens bekeken in een doe-het-zelfzaak: voor zes vallen betaal je 7,79 euro. Dat is natuurlijk zeer weinig, en dat zet helaas ook wel aan tot het aankopen van dergelijke vallen.

Er zijn volgens mij uiteraard voldoende alternatieven. Het is goed dat die studie die ook aangeeft en dat we aanbevelingen kunnen doen wat dat betreft. Voor mij blijft de belangrijkste preventie natuurlijk het voorkomen van die broeihaarden van ratten en muizen. U verwees ter zake ook naar de lokale besturen. Ik denk dat zij

inderdaad een heel belangrijke taak hebben. Heel wat burgers contacteren de gemeente over overlast door ratten en muizen. Als onze expert dan ter plaatse gaat, blijkt dat daar enorme voedselvoorraden toegankelijk zijn voor die muizen en ratten. Dan kan je natuurlijk zo veel bestrijdingsmiddelen inzetten als je wil, dat probleem zal blijven terugkomen.

Ik denk dus dat er nog heel wat werk aan de winkel is wat preventiecampagnes op dat vlak betreft. Ik denk dat de lokale besturen daar toch het best mee aan de slag gaan.

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Minister, de vorige sprekers gaven al aan dat deze lijmvallen zeer gevaarlijk zijn en een zeer lange een pijnlijke doodsstrijd vragen van de dieren die erin gevangen zitten. Zij zitten daar soms dagenlang in vast en bijten soms hun eigen ledematen los om te kunnen ontsnappen uit de val en sterven dan uiteindelijk van honger, uitdroging of door in shock te gaan. Maar ook andere dieren komen soms vast te zitten, zoals vogels, eekhoorns of egels, en sporadisch zelfs kleine hondjes en katten.

Ik wil u dan ook vragen om het INBO eens te laten kijken naar SmarTraps. Dat is een slimme val voor knaagdieren, die werd ontwikkeld in mijn buurgemeente Geel en daar ook al uitvoerig getest. Ik heb er in mijn gemeente Herentals ook voor gepleit om deze vallen aan te kopen en zo een betere controle uit te voeren op ons grondgebied, en ook daar zullen ze deze vallen aankopen. Het lijkt het mij dus zeker waard om dit initiatief te bekijken. Ik hoop in ieder geval dat het verbod op lijmvallen er heel snel komt.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik zal ingaan op enkele elementen. Ten eerste, er is destijds een poging ondernomen om de handel van lijmvallen te verbieden op basis van productnormeringen. De Raad van State heeft toen gesteld dat dit niet onder productnormering viel, maar onder de Dierenwelzijnswet en dat daarin een rechtsgrond moest worden voorzien. Vervolgens heb ik via de Raad van State tegengestelde adviezen gekregen, waarbij men stelde dat Dierenwelzijn niet bevoegd is voor het verbod op handel. Die discussie wordt dus gevoerd. Ook in verband met de e-collar, de elektrische halsband wordt diezelfde discussie gevoerd.

Wat het vernieuwende element van de studie aangaande de antistollingsbestrijdingsmiddelen betreft, heb ik iets frappants gelezen. Zoals gezegd, werken die middelen in op de bloedstolling. Door een gebrek aan stollingsfactoren treden één tot twee dagen na opname van het vergif interne bloedingen op: in de spieren, in de gewrichten, in de buik en borstholte, in de hersenen en andere vitale organen. Het is niet de bloeding op zich die pijnlijk is, maar de opeenhoping van het bloed in die verschillende organen. De activiteit en de eetlust van de dieren verminderen dan heel sterk. De dieren zitten dik in hun vacht en vertonen manken, verlammingen, moeilijke ademhaling uitwendige bloedingen. De ratten en muizen sterven gemiddeld vier tot zes dagen na de opname, ten gevolge van bloedarmoede of orgaanfalen. Dat deze methode zogezegd veel meer diervriendelijk zou zijn dan de lijmvallen blijkt dus heel relatief te zijn.

Het is daarom goed dat we een en ander hebben meegenomen, niet alleen in de communicatie via onze afdeling dierenwelzijn, maar ook via de CAPLO-nieuwsbrief (Centraal Aanspreekpunt Lokale Overheden), die we nog maar in september hebben verstuurd. Die brief is gericht aan de lokale ambtenaren, meestal de milieuambtenaren. Bij dezen doe ik aan eenieder hier aanwezig een warme oproep: indien dit de eerste keer is dat u hiervan hoort, kunt u zich misschien eens richten

tot de lokale milieudienst, om u ervan te vergewissen dat men wel degelijk mee aan de slag gaat met die inspiratiegids.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Het is een goede zaak dat het zal worden verboden. Liefst gebeurt dat zo snel mogelijk en parallel met de dierenwelzijnscodex. Ik hoop dat die er volgend jaar rond deze tijd is.

Ik deel de mening van de collega's dat we de gemeentebesturen verder zullen moeten sensibiliseren. Rattenplagen in buurten, dat gebeurt in elke gemeente. Sinds er geen vergif meer mag worden gebruikt, zoals dat officieel heet, zoekt men naar andere manieren. Het is dus goed dat gemeentebesturen worden gesensibiliseerd over hoe het wel kan, en op een zo diervriendelijk mogelijke manier.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het gedoogbeleid tegenover anderstalige reclame op bussen en trams van De Lijn in de Vlaamse Rand – 1048 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Els Ampe

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): De Ringtrambus is als vervoermiddel nogal zichtbaar in onze streek en het is ook goed dat die er is. We hebben wel vastgesteld dat ze rondrijdt met tweetalige reclame op het traject van UZ Brussel naar Zaventem. Dit werd ook bevestigd door minister Peeters in antwoord op mijn vraag om uitleg van vorige week donderdag in de commissie. Ze verduidelijkte dat het om een publiciteit gaat van de vzw Testament, om burgers ertoe aan te zetten een goed doel op te nemen in hun laatste wilsbeschikking.

Zij bevestigde dat dit het fiat kreeg van de dochteronderneming van De Lijn, Lijncom. Die hadden dat ook al aan mij geantwoord: "We adviseren altijd onze klanten om de basisinhoud van hun boodschap in het Nederlands op te stellen, zoals dit ook vermeld staat in onze deontologische code. In de meeste gevallen wordt dit ook effectief opgevolgd. We schikken ons in de uitvoering echter naar het grondwettelijk recht van een adverteerder zoals ook in onze deontologische code vermeld staat. In het geval van deze adverteerder wordt er gewerkt op zowel een Nederlandstalige als een Franstalige doelgroep. De trambus rijdt zowel op het grondgebied van het Vlaamse als het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest."

Ik merkte op dat deze houding duidelijk niet meer dezelfde lijn aanhoudt als die van minister Crevits destijds, die in 2012 in antwoord op een vraag van een Vlaams Belangparlementslid, antwoordde: "De Lijn meldt dat de enige contracten waarop Lijncom ooit een uitzondering maakte, deze voor de campagnes Nederlands leren van de provincie Vlaams-Brabant en het Huis van het Nederlands zijn."

Minister Peeters gaf aan dat Lijncom op de raad van bestuur van 7 september 2016 deze versoepeling heeft toegestaan en dat de Vlaamse Regering daar geen inspraak in heeft via regeringscommissarissen. Het gaat volgens haar dus eigenlijk om een privécontract en de taalwet is daarop niet van toepassing, want het is geen overheidscommunicatie. Het valt dus onder de grondwettelijke vrijheid van taalgebruik.

Minister, deze interpretatie heeft natuurlijk grote gevolgen, want dat betekent dat er in heel Vlaanderen bussen en trams mogen rondrijden met reclame in om het

even welke taal, terwijl de voorbije decennia zowel de provincie Vlaams-Brabant, vzw 'de Rand' als de Vlaamse gemeentebesturen steeds geijverd hebben voor de vernederlandsing van het straatbeeld en systematisch verspreiders van anderstalige reclame op de vingers tikken.

Het gedoogbeleid tegenover anderstalige bussen en trams in de Vlaamse Rand, en eigenlijk in de rest van Vlaanderen, staat compleet haaks op de engagementen van het regeerakkoord, waarin ik lees: "Het Vlaamse en groene karakter van de Rand rond Brussel moet resoluut versterkt worden. (...) Nederlands is de 'maizena' van de Rand. Daarom nemen we zowel defensieve als assertieve acties die het Nederlandstalig karakter van de Rand versterken. En dat zowel op Vlaams als op andere bestuursniveaus."

Vanzelfsprekend dient de taalwetgeving dus nauwgezet gerespecteerd te worden. Maar we werken ook creatief maatregelen uit zoals de koppeling van sociale en andere voordelen aan de kennis van het Nederlands of minstens de bereidheid onze taal te leren.

Minister, ik verwijs ook naar de statuten van Lijncom, die ik gisteren pas kon inkijken. Het heeft lang geduurd voor ik ze vastkreeg. In artikel 3 van die statuten over het doel van Lijncom staat: "met dien verstande dat bij de reclamevoering de Nederlandse taal de voertaal moet zijn, met uitzondering van merknamen."

In de commissie van 27 september 2012 is er een lange hoorzitting geweest waarin de Vlaamse ombudsman aangaf dat er iets moest worden gedaan aan de handhaving van die stelling omdat er geregeld taalklachten bij hem binnenkwamen. Verschillende parlementsleden traden dat standpunt bij, onder wie Pieter Huybrechts en Joris Van Hauthem van het Vlaams Belang, Lies Jans en Ward Kennes van CD&V, maar ook minister Crevits vond dat de statuten moesten worden nageleefd en dat de controle daarop moest worden verscherpt.

In juli 2013 is er een raad van bestuur geweest waar het begrip 'merknamen' – want dat was de enige uitzondering – nog werd uitgebreid met bijvoorbeeld: "De aan die merknaam verbonden en internationaal gebruikte onderschriften en webadressen, titels van films, evenementen, festivals, concerten en andere cultuuruitingen."

In 2016 wordt de poort nog verder opengezet met die bewuste deontologische code waarin men eigenlijk de grondwettelijke vrijheid van taalgebruik heeft ingesluisd.

Hoe acht de Vlaamse Regering en u als minister bevoegd voor de Vlaamse Rand in het bijzonder het gedoogbeleid tegenover anderstalige reclame op de trams en bussen verenigbaar met de engagementen van het regeerakkoord om het Vlaamse karakter van de Vlaamse Rand te versterken en om assertieve acties te nemen die het Nederlandstalige karakter van de Rand versterken? Erkent u, minister, in dit verband dat in de huidige situatie van enige assertiviteit helemaal geen sprake is?

Hoe verklaart u de koerswijziging van Lijncom, die blijkbaar dan toch onder uw voogdij heeft plaatsgevonden? Hebt u die opgemerkt? Ik neem aan van wel. Ondersteunt u die, aangezien dit toch regelrecht ingaat tegen uw beleid om het Vlaamse karakter van de Rand te versterken?

Is de regering verdeeld over deze kwestie? Kunt u bevestigen dat u op dezelfde lijn zit als de parlementsleden van de meerderheid, die in de commissievergadering van vorige week donderdag duidelijk te kennen gaven dat ze niet akkoord waren met deze wijziging? Mevrouw De Coninck sprak van 'No pasarán!' en mevouw Brouwers vond dat het allemaal strikter moest worden toegepast.

Zult u alsnog Lijncom tot een striktere interpretatie brengen?

Wilt u een actualisering laten uitvoeren van de studie van professor Boes, die toen zeker nuttig was maar ondertussen al 20 jaar oud is?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dank u wel. De discussie is mij als voormalig minister van Mobiliteit en Openbare Werken niet onbekend. Ik heb de problematiek toen ook een tijdje ter harte genomen. Er zijn twee elementen die een rol spelen.

Enerzijds is er de juridische discussie. Ik was destijds ook de overtuiging en mening toegedaan dat het in dezen over een concessiehouder van een openbare dienst ging. Dat wil dus zeggen dat overheden ertoe gebonden zijn om de taalwet te respecteren. Dat wil ook zeggen dat ze in het Nederlandse taalgebied enkel en alleen in het Nederlands communiceren. Er bestaat echter een omweg: als een overheid bepaalde taken of een bevoegdheid delegeert aan een andere, bijvoorbeeld private, partner, dan fungeert die partner als wat men juridisch een concessiehouder van een openbare dienst noemt. Die is evenzeer gehouden aan de taalwetgeving. Daarover heb ik dan advies gevraagd. Zijn Lijncom en bedrijven die gebruikmaken van Lijncom dan niet gebonden aan de taalwetgeving conform de notie concessiehouder van een openbare dienst? Men heeft mij geadviseerd dat die redenering niet geldt.

Oké. Tot daaraan toe. Daarom heb ik destijds met Lijncom ook wel duidelijk de afspraak gemaakt dat, ondanks die juridische discussie, het niet zo is dat wanneer een private adverteerder een advertentie aanbiedt, Lijncom er plots toe gedwongen zou zijn om die dan maar te aanvaarden. Neen, men kan die perfect weigeren. Daarom staat in de code dat bij de reclamevoering de Nederlandse taal de voertaal moet zijn, met uitzondering van de merknamen. Naast de merknamen worden de aan die merknamen verbonden en internationaal gebruikte onderschriften en webadressen gelijkgesteld, en die code geldt ook voor de titels van films, evenementen, festivals, concepten en andere cultuuruitingen. Het functioneel gebruik van een andere taal in campagnes die aanzetten tot het leren van de Nederlandse taal wordt eveneens aanvaard. Ik denk dat we het daar allemaal over eens zijn.

De code is goed opgesteld, maar het is gewoon een kwestie om daarnaar te handelen. Men moet niet zeggen dat men juridisch gebonden is. Neen, zeker op grond van die code, die een duidelijke keuze maakt, kan Lijncom perfect zeggen dat de advertentie die men aanbiedt, niet conform de code is die Lijncom hanteert waardoor men die kan weigeren. Punt aan de lijn. En dat moet de lijn zijn van Lijncom. Ik zal hen daar ook wel op attenderen mocht daar enige onduidelijkheid over blijven.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Dank u, minister, voor uw antwoord. Dat is uiteraard ook het standpunt dat wij verdedigen en dat uw voorgangster in 2012 heeft aangehouden, maar ik stel vast dat uw collega in de regering zegt dat het gewoon een kwestie is van het recht van de klant om iets anders te kiezen, terwijl we toch duidelijk zien dat de contracten met De Lijn vrijwillige contracten zijn. Niemand van de adverteerders is verplicht om bij De Lijn te adverteren. In de voorwaarden die zij stellen, beperken zij bijvoorbeeld reclame voor kinderen. Daar zijn veertien voorwaarden aan verbonden: dat mag niet, dat mag niet en zo verder, terwijl dezelfde advertenties in de cinema's of op straat zonder problemen kunnen worden getoond. Hetzelfde geldt voor politieke reclame of reclame voor politieke partijen. Dat kan ook niet bij De Lijn, en terecht. Ook voor auto's maakt men bijvoorbeeld geen reclame, want dan zouden ze zichzelf beconcurreren.

Er staan dus een heleboel zaken in waarbij men stelt wat de lijn is die men volgt, alleen is het probleem dat die niet wordt bewaakt, en dat stelde men in 2012 al heel duidelijk vast. Toen kon men nog zeggen dat wij daar niet zo'n grote vinger in de pap hadden, maar de politiek heeft in Lijncom wel degelijk een vinger in de pap. Toen Lijncom werd opgericht, waren de eerste mensen die in het bestuur zaten zo goed als allemaal politici, onder wie die van de N-VA. In de raad van bestuur van 2016 zaten bijvoorbeeld Frieda Brepoels en Marc Descheemaecker. Men had daar perfect via de eigen interne kanalen kunnen op inspelen, zeker omdat CD&V op dezelfde lijn zit en men een duidelijke meerderheid in De Lijn heeft. Ik vind het dan eigenlijk onbegrijpelijk dat Lijncom een eigengereide koers vaart, die wordt gedekt door de liberalen. Destijds vond de heer Keulen ook dat dat moest kunnen en nu zie ik dat minister Peeters op dezelfde lijn zit. Er mag dus eens een hartig woordje worden gewisseld om dat in de toekomst toch onmogelijk te maken zodat men er duidelijk voor kiest om die lijn van 2012 verder te zetten.

Minister, u hebt niet geantwoord op mijn laatste vraag over de studie van professor Boes. Wenst u die te laten actualiseren?

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Dank u wel, collega Laeremans, om dit nogmaals aan te kaarten. Ik denk dat zowel u als ik vorige week geschrokken waren van het antwoord van minister Peeters dat u op uw vraag kreeg over de tweetalige reclame op bussen van De Lijn. Ik vind het goed dat hier nog eens duidelijk wordt gesteld dat het Nederlands de voorkeurtaal is.

Los van heel de juridische zaak die ik vorige week in de commissie bij minister Peeters heb aangehaald, is het zo dat ik mij vragen stel bij de deontologie van Lijncom. Zij hebben wettelijk misschien een basis om dit toe te staan, maar in hun deontologische code staan toch een aantal zaken met betrekking tot het gebruik van het Nederlands. Ze worden wel geacht om zich te schikken naar het grondwettelijk recht – de minister verwees er al naar – maar ze hebben wel de mogelijkheid om campagnes op basis van de boodschap of de inhoud te weigeren op voorwaarde dat ze dit uiteraard ten gronde motiveren. In die code staat zelfs letterlijk: "bij de reclamevoering moet de Nederlandse taal de voertaal zijn, met uitzondering van de merknamen" en "Functioneel gebruik van een andere taal in campagnes die aanzetten tot het leren van de Nederlandse taal wordt eveneens aanvaard". Verder staat er ook nog iets in over het taalgebruik van toeristische centra. Die uitzondering voor campagnes om Nederlands te leren wordt expliciet genoemd, maar over andere zaken staat er niets in, ook niet over de goede doelen waarin je deze advertentie nog zou kunnen kaderen.

Ik heb het vorige week ook gezegd, maar volgens ons kon Lijncom dit perfect ten gronde gemotiveerd weigeren en deze advertentie niet aanvaarden. Vorige week stelde ik ook vast dat dit niet was gebeurd en dat Lijncom het omgekeerde heeft gedaan. Zij hebben gemotiveerd waarom ze de advertentie wél hebben aanvaard.

Ik vind het goed dat dat hier nog eens duidelijk wordt gesteld en dat ook de minister herhaalt dat hij dit betreurt. Minister, ik dank u om hierover via uw collega, minister Peeters, een schrijven te richten aan Lijncom om in de toekomst meer aandacht te hebben voor de gevoeligheden die wij in de Vlaamse Rand kennen met betrekking tot het gebruik van andere talen.

Els Ampe (Open Vld): Ik wil me ook aansluiten, als parlementslid. Hoe meer talen men kent, hoe verder men springt. Wanneer men een bus melk koopt aan zee, in de Ardennen of in Brussel, dan zal daar altijd in meerdere talen op staan wat er precies in de bus zit. Ik begrijp natuurlijk dat de gevoeligheden bij de ene anders liggen dan bij andere, maar ik denk dat het een meerwaarde kan zijn om boodschappen in verschillende talen te lezen. Dat is mijn persoonlijk standpunt.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Voorzitter, uw standpunt verschilt daarin enigszins van dat van de Vlaamse Regering en van dat van de minister van de Vlaamse Rand en vele anderen.

De aanleiding betrof een getuigenis – ik weet niet of dat effectief is bevestigd – waaruit blijkt dat in Vlaanderen met Franstalige reclame werd rondgereden. De Lijn heeft dat bevestigd. Op grond van de beleidslijn van Lijncom en hun code – met alle respect daarvoor – kan Lijncom aangeboden advertenties altijd weigeren op bepaalde lijnen. Dat lijkt me de evidentie zelve, waarvoor dient die code anders?

Wat de vraag naar een actualisering van de studie van professor Boes betreft, is onze interpretatie van de taalwetgeving niet gewijzigd. Het is aan de andere kant van de draad – om het zo te zeggen – dat men de zaken plots anders is gaan zien, namelijk aan de kant van de Raad van State. Als ik me niet vergis, zei de Raad van State in 1996 nog dat de interpretatie die de omzendbrieven-Peeters en -Martens aan de taalwetgeving geven, niet alleen juridisch koosjer is maar zelfs nodig, omdat zij de indeling in taalgebieden bevestigen. En aangezien de faciliteiten-gemeenten conform de Grondwet nog altijd behoren tot het Nederlandse taal-gebied, is de interpretatie van die omzendbrieven een juridische noodzakelijkheid.

Vervolgens is de Raad van State, in een andere samenstelling, jaren later en tot op heden, tot een andere interpretatie gekomen en vielen de omzendbrieven-Peeters en -Martens en de interpretatie die aan de grondslag daarvan ligt, eigenlijk niet te rijmen met de Grondwet. Dat is een totale turnaround van een standpunt. Daar ligt vooral het probleem, maar ik zou niet het signaal willen geven dat wij er aan Vlaamse zijde een andere interpretatie op nahouden of plots bereid zouden zijn om dat te doen.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, ik dank u om een standpunt van vroeger te bevestigen. Er zijn statuten enzovoort maar ze moeten ook worden nageleefd. Dat was in 2012 een probleem en ik stel vast dat het opnieuw een probleem is. En dus hoop ik dat u toch ook eens een hartig woordje zult praten met de mensen die jullie daar afvaardigen in die raad van bestuur, want daar ligt de knoop. Ik stel vast dat er inderdaad mensen zijn vanuit liberale hoek die daar anders over denken en niet zo bezorgd zijn over het Nederlandstalige straatbeeld.

Minister, u vraagt of dat voorval werd bevestigd, maar ik heb daar geen foto's van gezien. Ik heb wel een heel betrouwbare bron, daar mag u gerust in zijn. Zo heeft Lijncom zelf gezegd dat dit het geval is en over welke firma het gaat, waarop u dat nog eens hebt bevestigd. Ik neem dus aan dat er geen twijfel over bestaat dat dit gebeurd is.

In het verleden is het herhaaldelijk voorgevallen dat er eentalige Engelse reclames waren op onze bussen en trams. Dat geldt niet alleen voor de Rand, mevrouw De Coninck, maar voor heel Vlaanderen. En ik vind dat dit belangrijk genoeg is om beter op te volgen en de raad van bestuur duidelijk te maken dat wij daar niet mee gediend zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het grote lerarentekort in Brussel
– 753 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Els Ampe

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Minister, terwijl het lerarentekort in Vlaanderen al groot is, is het lerarentekort in het Nederlandstalig Brussels onderwijs stilaan echt dramatisch. Zes op de zeven Brusselse Nederlandstalige scholen hebben nog openstaande vacatures. Directeurs moeten echt hemel en aarde bewegen om vandaag nog leerkrachten te vinden om voor de klas te staan. We hebben ook kunnen lezen dat een aantal scholen zelfs nadenken over een sluiting wanneer er niet snel een oplossing komt, zelfs nog los van corona.

Het resultaat is natuurlijk dat op die plaatsen waar geen leerkrachten worden gevonden, de werkdruk voor het bestaande team alleen maar groter wordt, waardoor ook steeds meer leerkrachten uitvallen met stress of burn-out. Op die manier komen we in een vicieuze cirkel terecht, die grote gevolgen heeft voor de kwaliteit van ons Nederlandstalig onderwijs in Brussel, in die zin dat het intussen in een aantal scholen helaas schering en inslag is dat leerlingen uren in de studie zitten, ook buiten coronatijd, en dus geen les krijgen. Ik hoef er geen tekening bij te maken dat dit niet goed is voor de kwaliteit van ons onderwijs.

Om het lerarentekort op te vangen krijgen vijf secundaire en veertien basisscholen in het Nederlandstalig Brussels onderwijs nu sinds half oktober vanuit de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) extra steun. Veertig van de tachtig medewerkers van het Brussels Onderwijscentrum (OCB), gepensioneerden, studenten, inspecteurs en leesmoeders worden ingezet in een Brusselse school en voorkomen zo dat scholen moeten sluiten. Collega's, ik denk dat we het erover eens zijn dat dit een zeer nobel en waardevol initiatief is op korte termijn, maar we hebben natuurlijk nood aan structurele oplossingen voor het lerarentekort in Brussel, en dan kijken we natuurlijk eerder naar Vlaanderen.

Minister Weyts heeft een aantal extra maatregelen op tafel gelegd om het lerarentekort aan te pakken. Wij zijn er niet van overtuigd dat die zullen volstaan, en al zeker niet in Brussel, omdat hier natuurlijk ook altijd – en ik gebruik het woord niet in pejoratieve zin – de concurrentie speelt met de rest van Vlaanderen, waar het probleem ook steeds groter wordt. We weten dat de meeste leerkrachten die vandaag lesgeven in het Nederlandstalig Brussels onderwijs, in Vlaanderen wonen. Op het moment dat zij een job dichter bij huis vinden, is de keuze voor veel van hen natuurlijk snel gemaakt. Ik denk dan ook dat er echt specifiek voor Brussel maatregelen moeten komen.

Minister, tijdens de begrotingsbesprekingen voor Brussel stelde u dat u met Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts en VGC-Collegelid voor Onderwijs Sven Gatz had samengezeten om oplossingen te zoeken voor het specifieke probleem van het lerarentekort in Brussel. En dus ben ik benieuwd naar uw antwoord op een aantal vragen die ik u wil stellen.

Wat vindt u van de kortetermijnoplossingen die de VGC heeft uitgewerkt om het lerarentekort in Brussel aan te pakken? Welke rol kan Vlaanderen hier eventueel nog in spelen?

Welke oplossingen ziet u zelf om het nijpende lerarentekort in Brussel aan te pakken?

Welke oplossingen voor het lerarentekort in Brussel heeft de Vlaamse Regering op tafel gelegd tijdens het overleg met minister Weyts en minister Gatz?

Welke bijkomende Vlaamse oplossingen die specifiek voor Brussel gelden, zullen er ook daadwerkelijk komen, zowel op korte als op lange termijn?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Mevrouw Goeman, ik dank u voor uw vraag. Het lerarentekort is een zeer ernstig en acuut probleem, dat aansluit bij een bredere problematiek van krapte op de arbeidsmarkt, althans toch zeker in Vlaanderen op dat vlak, of van krapte wat betreft geschikt personeel.

Het is inderdaad een zeer grote uitdaging om geschikte kandidaten te vinden in de bedrijven, in het onderwijs en ook in de kinderopvang of de zorginstellingen. Het is niet alleen belangrijk wat Vlaanderen en de VGC doen, maar ook wat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest doet om de Brusselse werkzoekenden toe te leiden naar jobs, ook naar het onderwijs en kinderopvang.

Ik sta zeer positief tegenover de maatregelen uitgewerkt door de VGC om mogelijke sluitingen te vermijden. Minister Gatz volgt de situatie van nabij op. Zowel de zogenaamde crisishulp van het Onderwijscentrum Brussel (OCB) als de ontwikkeling van een matchingtool zijn veelbelovende maatregelen, die bovendien navolging kunnen krijgen in andere regio's of steden die met gelijkaardige urgenties te maken hebben.

Ik meen dat de maatregelen die op dit moment opgelijst zijn en worden uitgewerkt, allemaal deel zijn van de oplossing. Maar jammer genoeg bestaat er niet zoiets als een soort van panacee of mirakelmaatregel. Op de middellange termijn, en natuurlijk het liefst zo snel mogelijk, dienen er veel meer Brusselaars als leerkracht aan de slag te kunnen gaan. Onze scholen zouden een mooie afspiegeling moeten zijn van onze rijke en diverse Brusselse samenleving. Het is prima en zeer bewonderenswaardig dat er zoveel Vlamingen uit het Vlaamse Gewest naar Brusselse scholen komen om hier les te geven. Dat is zeker aan te moedigen. Maar het zou toch goed zijn dat er meer Brusselaars en Brusselse alumni van het Nederlandstalig onderwijs lesgeven. Op dat vlak staan we samen nog voor een grote uitdaging.

Ik wil het dan hebben over het overleg van 29 oktober 2021 waarvan ik melding heb gemaakt tijdens de begrotingsbesprekingen. Daar heeft minister Ben Weyts zijn tienpuntenplan toegelicht en heeft ook minister Gatz zijn voorstellen ingebracht. U kunt dat eventueel nalezen in het verslag dat minister Gatz daarover bracht in de plenaire vergadering van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie van 19 november 2021. Ikzelf heb onder meer aangeboden om ons netwerk van Nederlandstalige cultuureducatieve organisaties in te zetten binnen de schooluren. Studie-uren kunnen zo vermeden worden en vervangen door breed leren en activiteiten in het Nederlands. Dat is een verbreding van het aanbod dankzij ons Nederlandstalig netwerk in Brussel.

Over uw vierde vraag kan ik zeggen dat er de voorbije weken binnen de Vlaamse Regering maar ook met de sociale partners en de onderwijspartners overleg geweest is. Dat resulteerde in een akkoord over een ruim pakket van maatregelen. Minister Weyts maakt er werk van om ze uit te voeren. Al die maatregelen zullen onverkort ook in Brussel gelden. Verschillende stonden ook op het wenslijstje van de VGC. In dat pakket is ook de mogelijkheid voor proeftuinen voorzien. Ik zal daarover in overleg treden met minister Gatz om hem te steunen bij de organisatie van een dergelijke proeftuin in onze hoofdstad.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Het klopt natuurlijk, minister, dat er eindelijk bijkomende maatregelen uit Vlaanderen op tafel komen om het lerarentekort in zijn algemeenheid aan te pakken. Ik heb het al gezegd en het is ook de echo uit de koepels en de netten dat ze niet zullen volstaan. Ik vraag me soms af of de minister van Onderwijs zich wel realiseert hoe acuut het probleem is. Maar los daarvan zijn er ook echt specifieke maatregelen voor Brussel nodig. Het lerarentekort in Vlaanderen wordt alleen maar groter, met als gevolg dat de kans reëel is dat leerkrachten veel minder geneigd zijn om de stap naar Brussel te zetten. In het verleden vonden ze daar als beginnend leerkracht veel gemakkelijker werk. Zes op de zeven scholen hebben er vacatures, leerlingen zitten in de studie. Zeker op korte termijn moeten we durven na te denken over specifieke maatregelen in Brussel, voorbij de noodmaatregelen van de VGC en voorbij de proefprojecten die u aankondigt. U mag daar wel eens wat meer over vertellen, want ik ben benieuwd. Ik apprecieer uw constructieve opstelling op de korte termijn door bijvoorbeeld die Nederlandstalige cultuureducatieve organisaties te laten bijspringen. Maar we zijn het erover eens dat we er daarmee niet gaan geraken.

Als u zegt dat we meer Brusselaars voor de klas moeten krijgen, dan zijn we het daar natuurlijk mee eens. Dat is iets dat al jaren wordt gezegd. Maar het gaat natuurlijk niet magisch gebeuren. Er gaan concrete maatregelen genomen moeten worden om dat aan te moedigen. Waarom pleit u niet voor een specifiek voortraject in de Nederlandstalige Brusselse scholen om leerlingen warm te maken voor het lerarenberoep met bijvoorbeeld een promotiecampagne, maar ook met een voorbereidend traject op de instaptoets voor de lerarenopleiding?

Ik heb nog een ander idee. Waarom versterken we het lerarenplatform niet in de Brusselse scholen? Dat geeft beginnende leerkrachten dan ten minste werkzekerheid. Dat is belangrijk voor startende leerkrachten. En het is ook een oplossing voor veel Brusselse scholen die vandaag al helemaal geen vervangingen meer vinden. Als er iemand uitvalt wegens zwangerschap of ziekte, is het onmogelijk om op korte termijn iemand te vinden. Dan zou een uitgebreid lerarenplatform de Brusselse scholen in ieder geval kunnen helpen.

Ik denk dat we ook moeten durven na te denken over een piste om eventueel tijdelijk extra anciënniteit te geven aan zijinstromers die specifiek kiezen voor de Brusselse scholen als een extra aanmoediging om de stap te zetten naar het Brusselse onderwijs. Misschien moeten we toch ook nadenken over een 'Brusselpremie', al moet ik toegeven dat ik er zelf ook niet altijd van overtuigd ben dat alleen centen de oplossing zijn voor het probleem.

Laatste idee: waarom wordt er op het niveau van de Vlaamse Regering niet nagedacht over een verplichte grootstedelijke stage als onderdeel van alle lerarenopleidingen in Vlaanderen en Brussel? Alle leerkrachten in opleiding moeten uiteraard op een bepaald moment stage doen en een van die stages zou sowieso in een grootstad moeten zijn om hen voor te bereiden op de grootstedelijke context. Dat kan in Brussel, maar dat kan ook in Antwerpen of in Gent. Het gaat erover dat ze de grootstedelijke dynamiek al eens hebben gezien en geproefd, waarbij ze misschien met goesting daarna kunnen kiezen voor de grootstad.

Bent u het met mij eens dat er specifieke maatregelen voor Brussel nodig zijn? In welke van diegene die ik heb opgesomd ziet u eventueel heil? Bent u van plan om die op tafel te leggen bij minister Weyts? Hoe ziet u verder uw rol in dit dossier?

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Collega's, ik sluit mij graag aan bij de vraag van collega Goeman. We weten allemaal dat de druk op leerkrachten en directies in de Brusselse scholen de laatste maanden nog meer dan andere schooljaren enorm is geweest. Dat is voor een stuk door corona maar zeker en vast ook door het grote

lerarentekort. We weten dat de VGC alle zeilen heeft bijgezet, maar het blijft toch bijzonder penibel op het terrein. Er zijn maatregelen nodig op korte termijn. Ik ben blij dat de minister zegt dat hij daar effectief aan bijgedragen heeft door de inzet van mensen die rond cultuureducatie werken. U mag inderdaad nog verduidelijken, minister, wat daarvan dan concreet de impact was.

We zijn het erover eens dat er zich nog meer dan in het Vlaamse Gewest specifiek in Brussel een probleem aandient waar oplossingen voor nodig zijn. Dan kijken we naar u, minister. U hebt voeling met het Brusselse terrein. De minister van Onderwijs heeft dat iets minder. Ik ben bezorgd dat de Vlaamse Regering rond de aanpak van het lerarentekort te weinig aandacht zou hebben voor de specifieke Brusselse situatie. U zegt heel terecht dat we er absoluut voor moeten zorgen dat er van die Brusselse jongeren die een opleiding genieten in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel meer jongeren naar de lerarenopleiding moeten doorstromen en effectief leerkracht worden in Brussel. In dat opzicht ben ik bezorgd over de toegangsproeven in de lerarenopleiding waar de minister van Onderwijs zo graag mee uitpakt. Hij zegt daar met bijzonder veel trots, die ik niet altijd goed kan plaatsen of begrijpen, 'dat we de schouw smaller moeten maken zodat ze beter trekt'. Maar we weten dat de schouw in Brussel al potdicht zit. Daar komt bijna niets door. Mijn bezorgdheid is dat die schouw in Brussel helemaal niet beter zal trekken als we de minister van Onderwijs laten doen, maar dat de situatie zo penibel zal blijven als ze is.

De vraag die ik u vandaag wil stellen is: hoe gaat u erop toezien dat het beleid rond de lerarenopleiding in Brussel er ook voor zorgt dat er meer Brusselse jongeren doorstromen? Want we hebben dat absoluut nodig. Iedereen zegt het, maar het gebeurt niet. Het is absoluut noodzakelijk dat het snel gebeurt.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Uiteraard begrijpen wij zeer goed de problematiek in Brussel. Er zijn heel weinig leerkrachten te vinden, maar dat is evengoed het geval in de Vlaamse Rand rond Brussel, waar men gewoon geen mensen vindt voor vervangingen enzovoort. De problematiek is veel ruimer dan enkel Brussel. Wanneer men oplossingen gaat zoeken in een Brusselpremie of in een lerarenplatform dat enkel voor Brussel is, gaat men leerkrachten uit de Vlaamse Rand, die al zo schaars zijn, wegzuigen naar Brussel. Ik denk niet dat we daarmee kunnen instemmen. Dat is nogal evident.

Ik hoor tussen de regels een voorstel van collega Bex dat men de toegangsproeven in de lerarenopleiding niet moet gaan bemoeilijken. Het is absoluut noodzakelijk dat we een goede kwaliteit van instromers hebben. Niet zomaar om het even wie mag daar gaan staan, zeker niet als ze door gebrek aan taalkennis het verschil tussen ‘de’ en ‘het’ niet kennen. Sorry, maar dan hoor je niet thuis in de school om les te geven, en al zeker niet als je Nederlands moet geven. Het kan echt niet voor ons dat het niveau versoepeld zou worden.

Nog een laatste punt over Brussel: ik denk dat het heel belangrijk is dat men daar de discipline in de scholen hoog genoeg houdt, zodat het ook werkbaar is voor leerkrachten en ze er niet gaan lopen. Ik ken namelijk mensen die in het Brusselse onderwijs staan. Ik apprecieer het ten zeerste dat ze dat willen doen. Maar je moet hen dan ook niet wegjagen door in de scholen een klimaat te gedogen waarin ze zich gewoon niet veilig voelen. Daar moet dus ook wat aan gebeuren. Ik denk dat dat een belangrijke ingreep is die we moeten doen.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Dank u wel, minister, voor uw antwoord. Voor alle duidelijkheid: ik deel zeker de bezorgdheid van collega Goeman, die ook wordt erkend

door minister Weyts, minister Dalle en alle collega's hier, dat het tekort van ongeveer driehonderd leerkrachten in het Vlaams onderwijs in Brussel zorgt voor druk op de schouders van de leerkrachten die er voor de klas staan. Wat ik echter minder deel, en waarin ik zelfs wat gevaar zie, zijn de kortetermijnoplossingen om het tekort op te vangen. Wij willen vooral niet dat de lat lager gelegd wordt en dat er mensen zonder pedagogisch bekwaamheidsattest voor de klas worden geplaatst. Wij willen er alleszins voor zorgen dat het Vlaams onderwijs in Brussel, dat nu hoog aangeschreven staat, dat ook in de toekomst blijft en dat het een kwaliteitsmerk blijft.

Wij willen zeker niet raken aan de kwaliteit van het onderwijs. Dat is voor de N-VA alvast onaanvaardbaar. Het is daarentegen zaak om het lerarentekort weg te werken met voldoende gekwalificeerde zijinstromers. Ik verwijs hier nogmaals naar de initiatieven die minister Weyts heeft genomen en die ook al aangehaald werden door minister Dalle: het tienpuntenplan en enkele bijkomende actiepunten om het tekort op korte en middellange termijn aan te pakken. Ik denk bijvoorbeeld aan de vernieuwing van het statuut, de verloning van de leerkracht, de uitbreiding van de lijst met knelpuntvakken, het optrekken van het maximum aantal jaren anciënniteit voor zijinstromers van acht naar tien jaar … Dat is maar een greep uit de verschillende maatregelen die genomen zijn in de strijd tegen het lerarentekort.

Ik denk dat iedereen toch wel kan zien dat we deze problematiek ernstig nemen. We hadden onlangs in de plenaire vergadering een discussie over dit probleem. Collega's, laten we toch eens eerlijk wezen. Wanneer men nu met kortetermijnoplossingen afkomt, dan blijkt dat in het verleden bepaalde ministers van Onderwijs niet nagedacht hebben over de lange termijn, evenmin minister Smet, toen hij minister van Onderwijs was en deze problematiek al bestond, waarvan men nu jammer genoeg de gevolgen moet dragen.

Ik denk dus dat sommige commissieleden bijzonder slecht geplaatst zijn om nu kritiek te geven, wanneer ze op dat ogenblik zelf een verantwoordelijkheid gedragen hebben. Men kan zich dan toch de vraag stellen hoe het komt dat minder dan 10 procent van de leerkrachten die lesgeven in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel er effectief hun woonplaats hebben. Men moet zich eens de vraag stellen hoe het komt dat meer dan 90 procent van de leerkrachten elke dag vanuit Vlaanderen naar Brussel pendelt om daar les te geven. Dat ligt trouwens ook in de lijn met het aantal ambtenaren dat elke dag naar Brussel komt. Ik denk dat dat problematisch is. Men kan zich dan ook de vraag stellen hoe het zit met de verantwoordelijkheid van de Brusselse Regering met betrekking tot de eigen bevoegdheid inzake het arbeidsmarktbeleid en de manier om Brussel aantrekkelijk te maken, waardoor heel wat van die Vlaamse leerkrachten zich effectief in Brussel zouden komen vestigen. Ze gaan dus eigenlijk de zwarte piet – als dat woord nog gebruikt mag worden – doorschuiven naar de Vlaamse Regering, maar ze zien hun eigen verantwoordelijkheid niet om het probleem aan te pakken. Ik zeg dan ook: laten we ervoor zorgen dat er inderdaad veel leerkrachten effectief in Brussel komen wonen. Maar zorg er dan ook voor dat het arbeidsmarktbeleid aangepast is aan die noden, aan die vragen en aan die vacatures hier in Brussel.

Els Ampe (Open Vld): Ik wil zelf ook nog heel kort tussenkomen hierover met een bedenking. We gaan er altijd van uit dat we nog mensen gaan vinden die willen lesgeven, of het nu in Brussel is of in Vlaanderen. Maar misschien moeten we ons ook eens afvragen: wat als we die mensen niet vinden? Hoe kunnen we dan zorgen voor kwaliteitsvol onderwijs? We zitten al heel lang in deze situatie. De jongeren hebben, zoals mevrouw Goeman zei, veel studie. Ze wachten tot er een leerkracht komt, maar die komt dan niet en ze blijven wachten. Misschien moeten we eens nadenken over het inzetten van moderne hulpmiddelen als video's, en de leerkrachten een andere rol geven, een ondersteunende rol. Zo kunnen we toch, in afwachting van meer mensen, goed onderwijs bieden aan de jongeren.

Ten tweede ben ik het eens met wat de heer Laeremans gezegd heeft. Je kan geen mensen voor de klas zetten die geen lidwoorden correct kunnen gebruiken in het Nederlands. Dat gebeurt nu wel, en het gaat dan niet alleen over lidwoorden. Sorry, maar ik vind dat iemand die lesgeeft de Nederlandse taal in zeer grote mate onder de knie moet hebben. We zitten daar dus toch met een serieuze uitdaging. Ik gooi dit even in de groep. We moeten ook rekening houden met het feit dat, als het er niet is, er op dit ogenblik wel heel goed onderwijs gegeven moet worden aan onze kinderen.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel voorzitter en collega's, voor de verschillende opmerkingen. Ik wil beginnen met de suggesties van collega Goeman. Het gaat over onderwijsbeleid en ik spreek dus met twee woorden. U vraagt mijn mening daarover en ik zal die ook geven, maar dit moet natuurlijk vooral besproken worden in de commissie Onderwijs en met de minister van Onderwijs. Ik stel wel vast dat er, wat specifieke maatregelen voor Brussel betreft, een grote verantwoordelijkheid ligt bij de VGC. Dat spreekt voor zich. Vlaanderen heeft de taak om een Vlaanderenbreed beleid te ontwikkelen, dat ook geschikt is voor en aangepast is aan de hoofdstad. Het is ook mijn taak als Brusselminister om daarop toe te zien. We kunnen zeker ook specifieke maatregelen ondersteunen. Maar de VGC is natuurlijk het best geplaatst om die te ontwikkelen, wat ook gebeurt. We hebben het daar al over gehad. Er moet een goede samenwerking zijn op dat vlak. Ik ben dus niet zeker, collega Goeman, dat al uw suggesties uitgevoerd kunnen worden door de Vlaamse Regering. Ik denk dat een aantal zaken thuishoren bij de VGC, eventueel met ondersteuning vanuit Vlaanderen. Dat is wel een belangrijke opmerking.

Het voortraject voor de lerarenopleiding is volgens mij een pertinente kwestie. Eigenlijk is de vraag: hoe kunnen we Brusselse jongeren, waarschijnlijk alumni van het Nederlandstalig onderwijs, gemotiveerd krijgen om zelf leraar te worden? Het voortraject voor de lerarenopleiding loopt natuurlijk in de periode tot men 18 jaar wordt. Blijkbaar slagen we er vandaag niet of onvoldoende in om jongeren gemotiveerd te krijgen om zelf leraar te worden. Ik denk dat de vragen hoe dat komt en wat we daaraan kunnen doen, zeer pertinent zijn. Ik weet niet of het zou helpen om tijdens de zomer of op een ander moment een voortraject te organiseren van enkele weken. Ik zie daar zeker geen wonderoplossing in.

Wat het lerarenplatform voor Brusselse scholen betreft, heeft het Onderwijscentrum Brussel (OCB) de taak om dat soort zaken mee op te nemen. De VGC kan dat ook bekijken met wat er nu al door de VGC wordt gedaan, namelijk die zogenaamde crisishulp en dat systeem van matchmaking. Ik denk dat daarin al grote stappen gezet zijn, maar ook dat de VGC zeker verder kan bekijken of er extra maatregelen nodig zijn.

Wat de zijinstromers betreft, heeft collega Vanlouwe er al op gewezen dat minister Weyts Vlaanderenbreed maatregelen neemt om extra anciënniteit tot tien jaar te erkennen. Ik denk dat dat ook een maatregel is die in Brussel zinvol kan zijn. Ik weet niet of dat op een andere manier toegepast moet worden in Brussel dan in Vlaanderen. Ik denk dat dat sowieso een nuttige maatregel is.

Het financiële aspect is een discussie die al lang meegaat. Trouwens – zoals de heer Vanlouwe terecht opmerkt –, het is een problematiek die al geruime tijd bestaat en op verschillende momenten ook acuut is geweest. Ik heb vastgesteld dat in het verleden de piste van een zogenaamde Brusselpremie aan de kant is geschoven, onder meer door Pascal Smet toen hij minister van Onderwijs was. Ik hoor ook u zeggen dat u daar niet noodzakelijk overtuigd van bent. Ik denk dat dat inderdaad een delicate kwestie is die grondig zou moeten worden onderzocht en

ook met de koepels en vakbonden moet worden besproken. Maar ik hoor u ook zeggen dat dat eigenlijk misschien geen goede oplossing is. In elk geval is dat in het verleden niet in aanmerking genomen.

Er is het idee geopperd van een verplichte grootstedelijke stage. Eerlijk gezegd ben ik er niet van overtuigd dat dat soort van methodes van verplichtingen de beste manier is. Wat is de essentie van het lerarenberoep? Dat is motivatie om leraar te worden, motivatie om eventueel in die grootstedelijke context te werken. Ik ben er niet van overtuigd dat dit door verplichte stages wordt bewerkstelligd.

Ik denk wel dat het belangrijk is dat Vlamingen van buiten Brussel een betere perceptie kunnen krijgen van onze hoofdstad. Vandaar mijn ambitie – dat is een expliciete doelstelling voor Muntpunt – om elk kind, elke jongere uit Vlaanderen voor zijn achttiende minstens één keer in Brussel te krijgen op een positieve manier, zij het met een schooluitstap, een uitstap met de jeugdbeweging, een stadsspel, een museumbezoek en dergelijke meer. Dat kan bijdragen aan de positieve perceptie van Brussel in Vlaanderen.

Daarnaast heeft de heer Vanlouwe natuurlijk gelijk dat het ook gaat over gewestelijk stedelijk beleid. De aantrekkingskracht van de hoofdstad is een belangrijke taak voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

De heer Bex vroeg naar de stand van zaken rond de educatieve partners en de cultuureducatieve partners. De inzet van onze educatieve partners en cultuureducatieve partners zal in afstemming met de VGC gebeuren, zodat er ook een transparante matching kan gebeuren tussen scholen die vraag hebben en organisaties die aanbod hebben, en dat natuurlijk om te vermijden dat scholen door het bos de bomen niet meer zien. Dat is ook iets dat in de komende maanden zal worden opgevolgd.

Ik zie het ook breder. Ons Nederlandstalig netwerk kan echt wel helpen, rechtstreeks in de klassen tijdens de schooluren maar ook daarnaast. Dat kan ook bijdragen aan de aantrekkelijkheid van het lerarenberoep en de kwaliteit van ons onderwijs, wat ook zal helpen om het lerarentekort tegen te gaan. Ik denk bijvoorbeeld aan organisaties als Debateville en TADA vzw (ToekomstATELIERdelAvenir) en hun projecten ondersteunen om bijvoorbeeld extra in te zetten op de kennis van het Nederlands en om kinderen en jongeren te versterken. Dit kan zeker helpen voor een potentiële job in het onderwijs.

De lerarenopleiding moeten we inderdaad aantrekkelijker maken. Een deel heeft te maken met hoe de lerarenopleiding in de markt wordt gezet en de voorwaarden die er gelden. Maar – en daar moet ik de heer Vanlouwe bijtreden – het heeft ook te maken met het arbeidsmarktbeleid en het opleidingsbeleid van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. We hebben vandaag een tekort aan leraren in ons Nederlandstalig onderwijs. We hebben een tekort aan kinderopvang of medewerkers in de kinderopvang. Ook in tal van bedrijven hebben we een tekort. Op hetzelfde moment hebben we 90.000 werkzoekenden die uitkeringsgerechtigde werklozen zijn. Daarnaast hebben we nog vele tienduizenden inactieven die in andere regimes zitten. Het is natuurlijk ook wel een verpletterende verantwoordelijkheid van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest om dat potentieel, om die kwaliteiten aan te boren, die talenten aan te boren en ervoor te zorgen dat ze gematcht worden aan de juiste jobs, dat ze in de juiste trajecten worden gezet om ook die zeer belangrijke jobs in te vullen.

Ik ben het eens met de analyse dat het maar al te gemakkelijk is om het enkel te wijden aan Vlaanderen, terwijl men natuurlijk in Vlaanderen ook verantwoordelijkheid heeft gedragen. Het is vooral een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de verschillende betrokken overheden. Dat is een heel belangrijk punt. Dit is geen goed thema om het spelletje van meerderheid versus oppositie te spelen.

Collega Laeremans, ik ben het met u eens dat kennis, ook van het Nederlands, en discipline belangrijk zijn. Tegelijk – en ik heb daar al naar verwezen – wil ik ook de nadruk leggen op het belang van motivatie. In het belang van onze kinderen is het natuurlijk essentieel dat we leerkrachten voor de klas hebben die bepaalde basisvaardigheden en een bepaalde basiskennis hebben, in het bijzonder van onze taal, het Nederlands. Het heeft geen zin om mensen die het Nederlands zelf niet voldoende machtig zijn, Nederlands te laten aanleren, daarover ben ik het met u eens. Maar even belangrijk is dat er voor de klas gemotiveerde leerkrachten staan: leerkrachten die echt het beste van zichzelf willen geven, die zich echt willen inzetten voor die kinderen en jongeren. Ik denk dat dat de essentie is van wat we moeten doen: hoe kunnen we Brusselaars, jonge talenten motiveren om die lerarenopleiding te volgen en in het Nederlandstalig onderwijs aan de slag te gaan?

Ik denk dat er heel veel gebeurt door de verschillende overheden, niet het minst door de VGC en de Vlaamse overheid, maar we hebben zeker nog een lange weg te gaan. Dit is een van de grote uitdagingen voor Vlaanderen en voor Brussel.

Er is ook een positief punt. In tegenstelling tot een groot deel van de rest van Vlaanderen hebben we hier een enorm potentieel. Ik heb verwezen naar dat astronomische cijfer van 90.000 werkzoekenden naast al die andere actieven. We kunnen dat zien als een probleem, maar ik zie dat vooral als een enorm potentieel, een enorm talent dat moet worden aangeboord. Ik heb dat ook al gezegd tijdens de begrotingsbesprekingen. Volgens mij is het ook de eerste prioriteit van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest om daarop in te zetten. En ik hoop ook dat het Brusselse Gewest, meer nog dan vandaag, daarvan een prioriteit kan maken. Als ik zie hoe de discussies verlopen, ook publiek, dan heb ik niet de indruk dat men zich bewust is van de sense of urgency om dat talent aan te boren. Laat dit dan ook een oproep zijn aan de collega's van het Brusselse Gewest om zeker ook daar, meer nog dan vandaag, werk van te maken.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Collega's, het is echt vier over twaalf voor het lerarentekort in onze Brusselse Nederlandstalige scholen. En ik kan alleen maar vaststellen, mijnheer Vanlouwe, dat het probleem van het lerarentekort na tien jaar van deze coalitie met de N-VA nog altijd niet opgelost is. De kwaliteit van het onderwijs blijft achteruitgaan, en dan vraag ik me toch af waar die kracht van de verandering is.

Minister, ik reken natuurlijk op u als Brusselminister om in dit dossier op te komen voor uw stad. Er is dringend nood aan bijkomende maatregelen om het lerarentekort in Brussel aan te pakken. En dat is inderdaad een gedeelde verantwoordelijkheid, laten we daar duidelijk in zijn. Ik denk dat de VGC haar verantwoordelijkheid daar opneemt en u hebt dan ook gelijk dat we naar het Brusselse Gewest moeten kijken om na te gaan hoe we werkzoekenden beter kunnen toeleiden naar die lerarenopleiding. Maar Vlaanderen kan en moet daar wat mij betreft ook zijn deel doen en kan wel degelijk een verschil maken, bijvoorbeeld door extra anciënniteit te geven aan leerkrachten die ervoor kiezen de lerarenplatforms in Brussel te versterken, door samen met de VGC na te denken over dergelijke voortrajecten voor de lerarenopleiding.

Wat we vandaag nodig hebben, zijn concrete oplossingen die ook op korte termijn het verschil maken. Voor mij heeft Vlaanderen daar absoluut zijn rol in te spelen. Ik begrijp dat dit een soort van eerste gedachtewisseling is met u, maar ik hoop dat u daar ook een trekkersrol in wilt opnemen en zelf voorstellen op tafel wilt leggen bij minister Weyts en dat u daar uw rol van ambassadeur in zult opnemen.

Minister, het welzijn van onze Brusselse kinderen en de kwaliteit van het Brussels onderwijs staan op het spel. Ik ben het absoluut eens met wat hier is gezegd,

namelijk dat de lat in geen geval lager mag worden gelegd. Sterke leerkrachten zijn de beste garantie op een goed onderwijs, en dan heb ik het over taalkennis maar natuurlijk ook over vakkennis. Daar mag op geen enkele manier aan worden getornd. Maar het is natuurlijk ook wel heel simpel: wanneer er geen leerkrachten zijn, is er gewoon geen onderwijs. Ik denk dat we allemaal de sense of urgency delen, maar ik kijk natuurlijk naar de beleidsmakers om nu snel met concrete oplossingen te komen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het taalcharter van BRUZZ – 895 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Els Ampe

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister, in navolging van de samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse Regering, het VGC-College (Vlaamse Gemeenschapscommissie) en de vzw Vlaams-Brusselse Media, diende het Vlaams-Brusselse medium BRUZZ een coherent taalbeleid te ontwikkelen. Naast de aandacht voor het correct taalgebruik en een kleurrijk Nederlands is ook dit luik van essentieel belang voor de verdere ontwikkeling van BRUZZ als mediakanaal.

Ik heb ondertussen kennis genomen van dit taalcharter, dat recentelijk door de operationele leiding van BRUZZ werd opgesteld. Dat heeft mij de wenkbrauwen enigszins doen fronsen. Er staat een tamelijk lange, volgens mij overbodige situatieanalyse in en de hele geschiedenis van het mediakanaal, waarna er uiterst beknopt wordt ingegaan op een aantal lijnen die binnen dit taalbeleid worden uitgezet. Minister, omdat dit document het levenslicht heeft gezien en hier en daar begint te circuleren, wil ik u enkele vragen stellen.

Minister, hoe evalueert u deze versie van het taalcharter van BRUZZ? Vindt u het compatibel met de beleidslijnen die in de samenwerkingsovereenkomst werden uitgezet?

Een jaar geleden hebben we een debat en een stemming gehad over een resolutie met betrekking tot BRUZZ, waarin onder meer zaken staan over het taalbeleid. Hoe evalueert u de dialoog binnen BRUZZ en met uw kabinet omtrent dit taalcharter? Ziet u bijkomende aandachtspunten die moeten worden opgenomen in het taalcharter?

BRUZZ is een heel specifiek medium, maar wordt ook een zeer rijkelijk betoelaagd met 6,5 miljoen euro op jaarbasis. BRUZZ heeft ook twee meesters, het VGC-College en de Vlaamse Regering, en werkt in een heel specifieke context. Wat zijn uw bijkomende aandachtspunten voor dit taalcharter?

Ten slotte nog een heel belangrijke vraag: hoe evalueert u de huidige taalpolitiek van BRUZZ in het algemeen? Vindt u dat er bijsturingen nodig zijn? Ik geef een klein voorbeeld. ‘De opinie’, die telkens op pagina twee staat, was aanvankelijk in het Nederlands. Bij het begin van de coronacrisis is die opinie plots overgeschakeld naar een drietalige met de volgende verantwoording: we moeten iedereen bereiken, dus we gaan over de coronacrisis in drie talen communiceren. We zien dat men dit als aanleiding neemt om uiteindelijk de meertaligheid voort te zetten. Ik heb nog nooit in enige Franstalige krant ook maar één artikel in het Nederlands gelezen. Die openheid bestaat daar jammer genoeg niet.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Zoals u weet, hecht ik heel veel belang aan het Nederlands als verbindende kracht in Brussel vanuit Vlaanderen. Dat is een van de topprioriteiten in mijn beleidsnota en in de beleids- en begrotingstoelichting (BBT). Binnen mijn bevoegdheid zijn er enkele sterke partners die deze kracht dagelijks inzetten om zoveel mogelijk Brusselaars te bereiken. Ik denk aan het Huis van het Nederlands dat daarin een centrale rol speelt, maar ook BRUZZ is hierin een belangrijke bondgenoot. Vandaar het belang van een taalbeleid. We hebben dat in de beheersovereenkomst met BRUZZ opgenomen. We hebben gevraagd om een taalcharter op te maken. Dat dit er nu ook is, is een goede zaak.

Het Nederlands is de hoofdtaal in de berichtgeving van de belangrijke mediapartner die BRUZZ is, en zo hoort dat ook. De kracht van onze taal, het begrijpen en kunnen spreken van het Nederlands, blijft voor alle Brusselaars en zeker ook voor onze jongeren een belangrijke hefboom in het zoeken naar werk. BRUZZ draagt hier haar steentje bij, door onze taal zo toegankelijk mogelijk te maken en in samenwerking met het Huis van het Nederlands Brussel berichten op te stellen in toegankelijk, eenvoudig en helder Nederlands.

Om meteen ook op uw tweede vraag een antwoord te geven, de gesprekken hierover tussen mijn kabinet en BRUZZ zijn telkens constructief verlopen. Ook het kabinet van de VGC-voorzitter was hierbij betrokken. Het gesprek over het belang van het Nederlands kan uiteraard niet als afgerond beschouwd worden. We hebben nu een taalcharter in het is een grote verdienste dat dat er is. Het is ook 'ongoing' werk, belangrijk werk dat kan worden bijgestuurd indien nodig of aan de hand van zaken die men leert.

De beide subsidiërende overheden, Vlaanderen in hoofdzaak en ook de VGC, zijn vragende partij dat BRUZZ blijvend inzet op het bereiken van een breed publiek om zo de eigen relevantie binnen het Brusselse weefsel te verhogen. In de beheersovereenkomst hebben we uitdrukkelijk ingeschreven dat BRUZZ meertalige redactionele elementen kan inzetten, maar – belangrijk – waarbij meertaligheid geen doel op zich is, maar een middel om mensen dichter te brengen bij het Nederlandstalige netwerk in Brussel, en ook om mensen aan te trekken tot die berichtgeving.

Als er redactionele elementen zoals een edito in meer talen worden opgesteld, is dat niet om een service aan te bieden aan mensen die bijvoorbeeld enkel Frans en Engels kennen en te zeggen: lees het dan maar in het Frans of het Engels. Het is een manier om anderstaligen aan te trekken om ook BRUZZ breder te ontdekken en dus ook het Nederlands beter machtig te worden zodat ze ook de Nederlandstalige berichtgeving kunnen volgen. In de praktijk volgt BRUZZ die invalshoek op een correcte manier en ook het Taalcharter is wat dat betreft vrij helder.

De meertalige aanpak komt hoofdzakelijk tot uiting in de cultuurberichtgeving, met name in het BRUZZ magazine. Al sinds het ontstaan van de agenda en nu het magazine is dit al meermaals aan bod gekomen en geduid. Het is niet betwist dat in de cultuurberichtgeving meertaligheid wordt geïntroduceerd.

Mijnheer Vanlouwe, u zei dat de omgevingsanalyse en de geschiedenis van het mediakanaal overbodig zouden zijn. Ik vind dat niet. Ik heb net aan BRUZZ gevraagd om zeker ook de omgevingsanalyse en de contextschets op te stellen. Op die manier wordt het taalbeleid van BRUZZ in een breder maatschappelijk kader geplaatst met een wetenschappelijke fundering. Sterk is ook dat BRUZZ het eigen taalgebruik confronteert met het taalgebruik bij vzw ‘de Rand’, de RandKrant, de VRT en Muntpunt.

Net als de stad is ook taal een dynamisch gegeven. Het spreekt voor zich dat het taalbeleid van BRUZZ en dus het Taalcharter deel uitmaakt van de algemene beleidsmonitoring door de subsidiërende overheden zoals bepaald in de samenwerkingsovereenkomst. De raad van bestuur en algemene vergadering van BRUZZ

hebben deze tekst goedgekeurd. Daarom moet dit soort gesprekken worden opgevolgd. Ook het beleid moet worden opgevolgd. Ik reken erop dat ook zij het taalbeleid van BRUZZ nauwgezet zullen opvolgen.

Ik denk dat het huidige taalbeleid van BRUZZ kan worden geëvalueerd als zijnde conform de afspraken waar ik eerder naar verwees, in het bijzonder ook het element om meertaligheid in te zetten als een middel om mensen dichter bij elkaar te brengen binnen het Nederlandstalige netwerk in Brussel.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister, ik dank u voor uw toelichting. Ik heb dat taalcharter gelezen en ik vind het – en ik wik mijn woorden – een deloyaal document, dat lijnrecht ingaat tegen afspraken die zijn gemaakt, zowel in de beheersovereenkomst als in de resolutie die we hebben goedgekeurd. BRUZZ doet alsof de resolutie niet bestaat, maar die is hier door een grote meerderheid goedgekeurd en daarin zijn verwachtingen opgenomen met betrekking tot het gebruik van het Nederlands. Ik vind, om het in het Brussels te zeggen, dat BRUZZ en stoemelings een meertalig magazine wordt. En daarom ga ik concreet in op een aantal punten van het charter.

Ik denk niet dat iedereen dit taalcharter al heeft gelezen. Ik vind het soms een beetje een kleurboek met veel foto's, prentjes en tekeningen en hier en daar een stuk tekst. Maar wanneer men echt een taalbeleid wil opstellen, moet men dat toch goed gaan zoeken.

BRUZZ communiceert via al zijn kanalen hoofdzakelijk in het Nederlands, zo staat in het taalcharter. Dat woord valt sterk op. In dit geval valt dit niet samen met de specifieke passage uit de resolutie die is goedgekeurd door het Vlaams Parlement, om ervoor te zorgen dat BRUZZ de positie van het Nederlands versterkt door zijn gebruikers in het Nederlands te informeren, zijn videoaanbod drietalig – Nederlands Frans en Engels – te ondertitelen en anderstaligen aan bod te laten komen. Hier wordt limitatief aangegeven wanneer het Nederlands kan worden aangepast, wat dus in strijd is met de resolutie.

Aansluitend kan worden verwezen naar de passage uit de samenwerkingsovereenkomst: "De VBM gebruikt het Nederlands als standaardtaal en stelt een correct Nederlands taalgebruik in de verschillende mediakanalen centraal." Verder staat er nog: "Meertalige redactionele elementen kunnen worden ingezet waarbij meertaligheid geen doel op zich is." Mijns inziens is het taalcharter zowel strijdig met de beheersovereenkomst als met de breed gedragen resolutie. Ik vind dat een aanfluiting van afspraken die zijn gemaakt met de vzw.

Een volgend punt gaat over het actuadeel van het magazine, het voorwoord in drie talen om anderstaligen binnen te trekken. Alle andere artikelen zijn exclusief in het Nederlands, met toevoeging van samenvattingen in het Frans en het Engels. Ik stel nu trouwens al vast dat men op de website regelmatig enkel Franstalige artikelen publiceert met soms een vertaling. Heel af en toe gebeurt het dat men exclusief Franstalige artikels op de website van BRUZZ publiceert.

Het limitatief gebruik van andere talen wordt in dezen niet gerespecteerd, en aansluitend moet worden gesteld dat het drietalig editoriaal, zoals ik daarnet zei, werd aangebracht voor correcte informatie tijdens de coronacrisis, wat ik nog kan begrijpen. Maar dat wordt nu dus vast beleid. U moet dat editoriaal nog eens opzoeken. Dit is niet conform de afspraken en men misbruikt dus eigenlijk de coronacrisis om de meertaligheidsagenda erdoor te jagen.

Wat de cultuurberichtgeving betreft, staat in het taalcharter dat wordt gestreefd naar een derde Nederlands, een derde Frans, een derde Engels en samenvattingen

in de twee andere talen. Dit is opnieuw in tegenspraak met duidelijke passages in de resolutie en in de samenwerkingsovereenkomst. Hier wordt het Nederlands dus op gelijke voet geplaatst met twee andere talen en dat vind ik niet normaal.

Voor alle duidelijkheid: ikzelf ben meertalig. Ik hou van andere talen, zowel van het Frans als van het Engels. Maar het gaat hier over de Vlaamse Gemeenschap die 6,5 miljoen euro investeert en die afspraken maakt met een vzw die toch wel een aardige som geld krijgt om een magazine, televisie, radio en website op te starten maar die de gemaakte afspraken niet respecteert. Ik vind dit taalcharter dan ook een aanfluiting van de afspraken die zijn gemaakt en waarin geen rekening wordt gehouden met de Vlaamse overheid maar enkel wordt geluisterd naar de andere baas, het VGC-College, dat er een andere mening op nahoudt. Eigenlijk doet BRUZZ gewoon zijn goesting met de 6,5 miljoen euro die het op jaarbasis krijgt. Wanneer men deze weg wil opgaan, dan doet men maar, maar dan kunnen wij ons toch vragen stellen over die gulle ondersteuning vanuit Vlaanderen.

Bovendien mag dit soort documenten blijkbaar niet altijd worden besproken op interne vergaderingen. Toen we een jaar geleden een bepaalde studie wilden bespreken, bleek die niet beschikbaar te zijn voor de raad van bestuur, noch voor de algemene vergadering van BRUZZ. Men houdt dus eigenlijk binnen die directie, mogelijk in overleg met het VGC-College, regelmatig documenten achter. Ik dring er dan ook op aan om dit charter ernstig bij te sturen. Ik houd niet van een taalcharter dat vol staat met foto's, tekeningen en leuke en hippe zaken maar waar inhoudelijk bijzonder veel op aan te merken valt.

We investeren jaarlijks miljoenen euro in BRUZZ voor kwaliteitsvolle journalistiek in het Nederlands, en dan moet die journalistiek ook wel degelijk het Nederlands centraal stellen. Voor men zijn bereik wil uitbreiden, moet men ervoor zorgen dat men die Nederlandstaligen in Brussel, die Brusselse Vlamingen en die vele pendelaars nog achter zich heeft. Zij moeten uiteindelijk het kernpubliek zijn. Nadien kan men een eventuele uitbreiding bekijken. Ik denk dat men momenteel een bepaald kernpubliek, leespubliek, kijkpubliek aan het verliezen is terwijl men probeert te focussen op een ander publiek.

Minister, ik verwacht dat u daartegen optreedt. Ik deel uw mening niet die ik daarnet heb gehoord en ik hoop dat u duidelijk maakt dat de samenwerkings-overeenkomst en de resolutie niet te nemen of te laten zijn maar wel degelijk moeten worden omgezet in een taalbeleid.

Minister, dit is een scherpe analyse, maar het gaat over een ergernis die leeft bij meerdere Vlamingen in Brussel. Ik heb al geprobeerd dit aan te kaarten bij meer-dere mensen van BRUZZ, maar dat blijkt bijzonder moeilijk en gevoelig te liggen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Collega's, ik moet heel eerlijk toegeven dat ik het taalcharter van BRUZZ nog niet heb gelezen. Maar ik heb me hier daarnet ongelooflijk zitten ergeren aan de denigrerende manier waarop de heer Vanlouwe spreekt over een werkstuk van wat mij betreft een gewaardeerde mediaspeler in Brussel.

Collega's, voor alle duidelijkheid lijkt het me niet meer dan logisch dat BRUZZ het Nederlands centraal stelt in zijn werking en dat hoofdzakelijk in het Nederlands wordt gecommuniceerd. Maar minister, vanuit de oppositie wil ik graag mijn volle steun uitspreken voor de lezing die u hebt gegeven over de manier waarop BRUZZ moet omgaan met taal: het Nederlands moet centraal staan maar met een openheid naar meertaligheid, net omdat dit de manier is om zoveel mogelijk Brusselaars in contact te brengen met het Nederlands. Ik denk dat de ambitie moet zijn dat BRUZZ een rol te spelen heeft in het slaan van een brug tussen anderstalige

Brusselaars, Franstalige Brusselaars en de Vlaamse gemeenschap in Brussel naar ons aanbod, naar het Nederlands en naar de fantastische instellingen die de Vlaamse Gemeenschap heeft in Brussel. Dat moet gebeuren op een positieve manier, zodat het Nederlands in Brussel meer op de kaart wordt gezet.

Minister, u krijgt onze volle steun voor de manier waarop BRUZZ omgaat met taal en voor de manier waarop u daarmee omgaat.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Ik dank de collega voor zijn vraag en de minister voor zijn antwoord. Ik heb het taalcharter al doorgenomen en ik vind het bijzonder goed in zijn totaliteit, collega Vanlouwe. Ik vind het ook goed dat er een situatieschets wordt gemaakt en dat wordt gekeken naar de geschiedenis, maar ik denk dat we daarnaast niet mogen vergeten om naar de toekomst te kijken. Ik heb de indruk dat u dat soms vergeet. Ik vind vooral dat in dat document een zeer zinvolle analyse wordt gemaakt van waar het Nederlands vandaag staat in Brussel, van de manier waarop de verschillende Vlaams-Brusselse media in het verleden zijn omgegaan met die meertaligheid en hoe dat vandaag kan, rekening houdend met de verwachtingen van de overheden die daar ook middelen voor ter beschikking stellen.

Ik heb gemerkt dat een aantal elementen uit de beheersovereenkomst letterlijk zijn overgenomen in dat taalcharter. De minister heeft dat heel goed uitgelegd: het kan nooit de bedoeling zijn om andere talen dan het Nederlands in te zetten als doel op zich maar juist altijd met de bedoeling om anderstaligen in die invloedssfeer van het Nederlands – om het met zulke protserige woorden te zeggen – binnen te trekken. Ik vind dat dit op een heel mooie manier gebeurt en dat dit een heel goede zaak is.

Het slechtste wat BRUZZ zou kunnen doen, is, zoals u blijkbaar voorstaat, collega Vanlouwe, zich enkel te richten op diegenen in Brussel die zich voor 100 procent inschrijven in wat dan die Vlaamse-Brusselse gemeenschap zou zijn. Ik denk dat er heel veel mensen zijn die interesse hebben in wat de Vlaamse Gemeenschap in Brussel te bieden heeft en die heel open staan tegenover het Nederlands. Met wat u daar voorstelt, lijkt u de deur in die richting dicht te slaan. Ik ben dan ook heel blij dat de minister duidelijk een andere weg bewandelt en ervoor kiest om die openheid vanuit Vlaanderen wel uit te stralen. Ik hoop dat dit in de toekomst verder vorm kan krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Ik moet zeggen dat ik toch een klein beetje geschrokken ben door de toon van wat ik bijna een interpellatie zou noemen in plaats van een vraag om uitleg van collega Vanlouwe over deze kwestie.

Dat taalcharter van een twintigtal bladzijden is op de website beschikbaar. Ik heb daar even door gescrold. Het is geen grondige analyse, maar ik zie wel dat zij een grondige analyse hebben gemaakt en dat zij verwijzen naar de beheersovereenkomst. Ik deel de interpretatie van de minister ter zake, dat wil ik even benadrukken vanuit de CD&V-fractie.

Ik heb net de indruk dat BRUZZ erg hard zijn best doen om anderstaligen ook te bereiken en op die manier het Nederlands net te versterken. Het document zit eigenlijk goed in elkaar. Het is natuurlijk een eerste blik op dat taalcharter. Misschien heb ik het nog niet goed genoeg gelezen, mijnheer Vanlouwe, maar ik denk in dezen dat u toch een klein beetje uit de bocht bent gegaan. Wanneer u zo kritisch bent, zou u voor dergelijke zaken misschien beter een interpellatie indienen in plaats van een vraag om uitleg. Excuseer dat ik misschien ook een beetje scherp

ben, maar ik ben echt geschrokken van de manier waarop hiermee is omgegaan. Ik steun de minister in dezen dan ook volledig.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega's, ik dank jullie voor de bijkomende opmerkingen. Ik denk dat het taalbeleid van een media-instelling als BRUZZ zeker een debat verdient. We kunnen daarover discussiëren en van mening verschillen. Collega Vanlouwe, u sprak over een aanfluiting, en daar was ik wel een beetje door verrast.

Ik wil ook wijzen op de verantwoordelijkheid van eenieder. Mijn verantwoordelijkheid is om met BRUZZ een beheersovereenkomst af te sluiten waar bij de vormgeving ook rekening wordt gehouden met de resolutie van het Vlaams Parlement.

Ik zal nog eens de meest relevante passage uit onze beheersovereenkomst citeren: "De VBM gebruikt het Nederlands als standaardtaal en stelt een correct Nederlands taalgebruik in de verschillende mediakanalen centraal. De VBM draagt bij om de taalkundige en culturele verscheidenheid in Brussel te waarborgen door het gebruik en de kennis van het Nederlands mee te stimuleren. Meertalige redactionele elementen kunnen worden ingezet waarbij meertaligheid geen doel op zich is. Het is een middel om mensen dichter bij elkaar en bij het Nederlandstalige netwerk in Brussel te brengen. In die context is de rol van BRUZZ het Nederlands en de meertaligheid in Brussel versterken. De VBM beschikt hieromtrent over een coherent taalbeleid." Wij hebben inderdaad in die beheersovereenkomst gevraagd om een coherent taalbeleid, een taalcharter te ontwikkelen conform de richtlijnen die wij ook in die beheersovereenkomst hebben vastgelegd.

Collega Vanlouwe, u hebt zelf de analyse gemaakt om te zien of dat charter conform de beheersovereenkomst is. Ik kan me inbeelden dat u het met een aantal van die punten niet eens bent en dat u het zelf anders zou doen. Ik kan me ook inbeelden dat, indien ikzelf dat taalcharter zou schrijven, het ook niet identiek hetzelfde zou zijn. Maar dat is niet mijn taak en verantwoordelijkheid, mijn taak en verantwoordelijkheid is om die beheersovereenkomst op te stellen en erop toe te zien dat die wordt uitgevoerd.

De uitvoering daarvan gebeurt door de redactie, de directie, de raad van bestuur en de algemene vergadering van BRUZZ. Ik zie geen probleem van niet-conformiteit met onze beheersovereenkomst. U gebruikt de term 'hoofdzakelijk', ik heb dan toegelicht wat het nut kan zijn van het gebruik van andere talen. De inschatting of dat op de beste manier gebeurt, komt toe aan BRUZZ. Ik kan zelf moeilijk inschatten of dat vandaag de juiste keuzes zijn. Ik denk dat zij dat zeer grondig hebben geanalyseerd en dat het hun oprechte inschatting is dat de toeleiding naar het Nederlands en naar het Nederlandstalig netwerk het best op die manier gebeurt.

Wat de cultuursector en -agenda betreft, communiceren alle cultuurhuizen in Brussel, ook deze die gesubsidieerd zijn door de Vlaamse overheid en de VGC, in drie talen. De Vlaamse-Brusselse cultuurhuizen zijn ook vragende partij voor een drietalige cultuurberichtgeving in BRUZZ. Ik denk dat daar wel een logica in zit.

Ook wat het redactionele aspect betreft zijn er keuzes gemaakt waarin ik geen gebrek aan conformiteit zie met onze beheersovereenkomst.

De effectieve opstelling van de tekst en de goedkeuring zijn, zoals gezegd, niet mijn verantwoordelijkheid, dat gebeurt door BRUZZ. Ik stel ook vast deze tekst ook is goedgekeurd in de algemene vergadering en in de raad van bestuur. Collega Vanlouwe, ik kan niet inschatten wat u zegt over het tijdig toezenden van teksten. Ik denk dat het de taak is van elke bestuurder om teksten die worden voorgelegd,

te bekijken. Wanneer men de indruk heeft dat men daar niet voldoende tijd voor heeft gehad, is het ook de bedoeling om dat op te merken. Dat is de taak en de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur, waar alle politieke gezindten van deze commissie, of toch de meeste, vertegenwoordigd zijn. Op dat vlak stel ik alleen maar vast dat dit een tekst is die niet door mij wordt goedgekeurd maar wel door BRUZZ zelf, inclusief de bestuursorganen van BRUZZ. In die zin zie ook geen problemen op het vlak van de besluitvorming.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord. Kunt u het kort houden alstublieft?

Karl Vanlouwe (N-VA): Ik zou hier nog een halfuur over kunnen praten, maar ik zal het wel degelijk kort houden. Het is natuurlijk ook belangrijk. Wanneer daar 6,5 miljoen euro naartoe gaat, is het onze taak als volksvertegenwoordiger om erop toe te zien dat dit op een correcte manier wordt besteed en in overeenstemming is met wat wij in een resolutie hebben vastgelegd en wat ook in de samenwerkingsovereenkomst is opgenomen.

Minister, u hebt inderdaad een opsomming gemaakt van wat in de samenwerkingsovereenkomst staat. Ik heb ook een aantal passages opgesomd die betrekking hebben op de resolutie die wij hebben goedgekeurd. Ik stel vast dat daar een serieus verschil bestaat. Wanneer wij zeggen dat het Nederlands centraal staat, dan zien we dat daar in de twintig bladzijden van het taalcharter zeven puntjes over zijn opgenomen. Gaat men dan vertalen dat BRUZZ hoofdzakelijk in het Nederlands communiceert via al zijn kanalen? Waarom zegt men daar niet dat BRUZZ in het Nederlands communiceert of dat het Nederlands centraal staat in de communicatie, zoals verwacht in de samenwerkingsovereenkomst?

Ik heb in de samenwerkingsovereenkomst, noch in de resolutie gelezen dat de cultuurberichtgeving in drie talen moet gebeuren. Het is mogelijk dat de culturele sector daar wel vragende partij voor is, maar dan moet die daar zelf middelen voor uittrekken. Hetzelfde geldt voor het edito waar ik het daarnet over had. Ook daar zoekt men een voorwendsel om een gevestigd beleid te voeren. Ik heb ook mijn twijfels over de manier waarop dat op correcte manier in de raad van bestuur wordt besproken.

BRUZZ is een medium waar ik positief-kritisch tegenover sta. Ik vind dat een absoluut noodzakelijk medium voor Brussel, maar de manier waarop men het telkens invult, roept bij mij en bij veel Brusselse Vlamingen alvast de nodige vragen op. En het is en blijft onze taak om te controleren of de middelen die hiervoor worden aangewend, op een correcte manier en in overeenstemming met de afspraken worden gebruikt.

Voor alle duidelijkheid: ik ben ervan overtuigd dat BRUZZ hier niet over zal informeren, wat ik ook ten zeerste betreur. Ik stel vast dat ze in een berichtgeving soms wel eens subjectief en selectief zijn over wat mensen mogen lezen of horen. Ik zal het dossier dan ook blijven opvolgen, omdat ik vind dat afspraken er zijn om nageleefd te worden en niet om geïnterpreteerd te worden overeenkomstig iemands ideeën.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.